

Pijler 3-toelichtingen 2014

Kapitaal toereikendheid & risicorapport

Inhoud

1. Inleiding	4
1.1. Profiel Argenta Spaarbank	4
1.2. Toepassingskader	4
1.3. Implementatie van Basel III in Europa	6
1.4. Rol van de EBA	7
2. Risk management	8
2.1. Marktrisico	11
2.2. Liquiditeitsrisico	16
2.3. Kredietrisico	18
2.4. Operationeel risico	22
2.5. Andere risico's	23
3. Samenstelling van het eigen vermogen	26
3.1. Bestanddelen en kenmerken van de eigenvermogensposten	26
3.2. Reglementair nuttig eigen vermogen	28
3.3. Reconciliatie boekhoudkundig eigen vermogen versus het nuttig eigen vermogen	30
4. Toetsing kapitaal toereikendheid	31
4.1. Vereiste voor het kredietrisico	32
4.2. Vereiste voor de aandelenposities	33
4.3. Vereiste voor het marktrisico	33
4.4. Vereiste voor het CVA risico	33
4.5. Vereiste voor het operationeel risico	34
4.6. Overzicht kapitaalratio's	34
5. Het kredietrisico	37
5.1. Definitie van de begrippen achterstallig en 'in default'	38
5.2. Benaderingen en methoden bij bepalen van waardeverminderingen	38
5.3. Kredietrisicomatiging	39
5.4. Bijkomende toelichtingen bij de exposure categorieën	43
5.5. Toelichtingen bij de dubieuze risicoposities	47
5.6. Niet bezwaarde activa	49
5.7. Andere aan het kredietrisico gerelateerde risico's	50
6. Toelichtingen bij het gebruik van de standaardbenadering	51
6.1. Gebruik ratings van ratingbureaus	51
6.2. Afgeleide producten	51
7. Toelichtingen bij het gebruik van de (F)IRB-methode	53
7.1. Kredietrisico – (F)IRB-goedkeuring	53
7.2. Interne ratingsystemen	53
7.3. Opgebouwde modellen	57
7.4. Overzicht risicoposities (F)IRB-methode	58
8. Posten buitenbalans	60
9. Beheer van het renterisico	61
10. Kapitaalmanagement	64
11. Toelichtingen bij effectisering	66
11.1. Doelstellingen van de Vennootschap	66
11.2. Rol als originator in effectiseringstransacties	66
11.3. Toegepaste Basel benaderingen	67
11.4. Grondslagen voor de financiële verslaggeving	68
11.5. Portefeuille effectiseringsposities	68
12. Afsluitende toelichting	70

1. Inleiding

In navolging van de CRD-richtlijnen (*Capital Requirement Directive*) van de Europese Unie wordt dit rapport jaarlijks gepubliceerd. Het bevat alle relevante informatie om het risicoprofiel en de kapitaal toereikendheid van Argenta Spaarbank te kunnen beoordelen.

1.1. Profiel Argenta Spaarbank

Argenta Spaarbank nv, afgekort Aspa (hierna de Vennootschap), is opgericht in België naar Belgisch recht en heeft de rechtsvorm van een naamloze vennootschap die een openbaar beroep op het spaarwezen heeft gedaan. De Vennootschap werd opgericht voor onbepaalde duur en de statutaire zetel is gelegen in de Belgiëlei 49-53 te 2018 Antwerpen.

De Vennootschap heeft het statuut van een Belgische kredietinstelling. De kernactiviteiten van de Vennootschap bestaan uit het aantrekken van gelden, het aanbieden van woonkredieten aan particulieren en het verlenen van betaalmiddelen.

1.2. Toepassingskader

Elke financiële instelling die onderworpen is aan het reglement eigen vermogen dient conform het geldende wetgevend kader bepaalde gedefinieerde toelichtingen over haar risico- en eigenvermogenspositie publiek te maken.

Op 1 januari 2014 trad een nieuwe CRR (Capital Requirement Regulation) en CRD IV in werking. Deze regelgeving (zogenaamde Basel III) legt strengere regels op omtrent ondermeer de solvabiliteit, liquiditeit en leverage van financiële instellingen. De regelgeving is hierbij vooral gefocust op het verhogen van de kapitaalbuffers en het verbeteren van de kwaliteit van het kapitaal.

Binnen de Europese unie is deze regelgeving geïmplementeerd via de vermelde CRR. Het betreft hier een Europese wetgeving die direct op nationaal niveau in werking treedt. Deze CRR overstijgt immers de nationale wetgeving en bevatte ook de vereisten inzake de publicatie van de risico- en eigenvermogenspositie. De CRD IV daarentegen bevat richtlijnen die wel moeten vertaald worden naar de nationale wetgevingen.

In dit document worden de vereiste toelichtingen over de geconsolideerde financiële positie van de Vennootschap openbaar gemaakt. Het document wordt jaarlijks integraal opgenomen op de website van de Argenta Groep (www.argenta.be).

De toelichtingen in dit document hebben hierbij betrekking op de Vennootschap en haar dochterondernemingen (hierna samen de Bankpool). De consolidatiekring wordt bepaald volgens de *International Financial Reporting Standards* (hierna IFRS). Bij de Vennootschap komen de IFRS consolidatiekring en de CRR consolidatie scope (scope volgens de CRR richtlijnen) met elkaar overeen.

Tabel 1: Overzicht van de in de consolidatie opgenomen entiteiten per einde jaar

	Deelnemings- verhouding	31 december 2013	31 december 2014
Argenta Spaarbank nv		consoliderende entiteit	consoliderende entiteit
Argentabank Luxemburg SA (ABL)	99,71 %	volledige consolidatie	volledige consolidatie
Argenta Nederland nv (Arne)	100%	volledige consolidatie	volledige consolidatie
Green Apple bv (SPV)	0 %	volledige consolidatie	volledige consolidatie

De vennootschap ABL legt zich van 1 januari 2015 nog uitsluitend toe op haar activiteiten als fondsenbeheerder en administratief agent van Argenta fondsen. Hierbij werd begin 2015 het statuut van ABL omgezet van een financiële instelling naar deze van fondsenbeheerder met een nieuwe naam namelijk AAM (Argenta Asset Management).

De vennootschap Argenta Nederland (ARNE) is een beheermaatschappij naar Nederlands recht en heeft in het verleden obligaties uitgegeven. In juni 2014 is de laatste obligatie op eindvervaldag gekomen zodat ARNE per einde 2014 geen activiteiten meer had.

Hoewel er geen kapitaalband is met de Vennootschap, heeft de raad van bestuur op basis van relevante IFRS regels waaronder SIC-12 Consolidatie – Voor een bijzonder doel opgerichte entiteiten – *Special Purpose Vehicles* (hierna SPV) geoordeeld dat Green Apple als SPV geconsolideerd moet worden.

Hierdoor blijven de via deze SPV overgedragen hypothecaire leningen op de balans van de Bankpool behouden. Meer informatie betreffende deze SPV Green Apple is terug te vinden in hoofdstuk 11. Toelichtingen bij effectisering.

De Vennootschap heeft geen andere dochterondernemingen die niet werden opgenomen in de consolidatiekring.

Er zijn, buiten de wettelijke belemmeringen, geen andere bestaande of verwachte materiële, praktische of juridische belemmeringen die een overdracht van eigen vermogen of terugbetaling van verplichtingen tussen de Vennootschap en haar dochterondernemingen in de weg staan.

Toelichting scope Bank- en Verzekeringsgroep (BVg)

De Argenta Bank- en Verzekeringsgroep (BVg) is de beleidsholding - gemengde financiële holding - boven de Vennootschap. Hierbij heeft BVg ook een participatie in de verzekeraar Argenta Assurantis.

De Vennootschap en BVg zijn onderworpen aan de Basel wetgeving, de verzekeraar aan de Solvency (II) wetgeving. Omdat deze twee wetgevingen niet gelijk zijn wordt er voor de rapportering op geconsolideerd BVg niveau gevraagd om een zogenaamde CRR consolidatie uit te voeren.

Het betreft hier een consolidatie zonder de verzekeraar (dus een consolidatie van de bankpool met hierbij de BVg solo gegevens). Vermits BVg een gemengde financiële holding is zonder andere activiteiten dan een dienstverlening aan de dochterentiteiten is er slechts een zeer klein verschil tussen de eigen vermogensvereiste van de Vennootschap en deze van BVg volgens de CRR scope.

Een belangrijk bijkomend element op BVg CRR scope niveau betreft de toepassing van het Danish Compromise (DC). Het betreft een compromis dat – mits goedkeuring van de toezichthouder – kan toegepast worden door gemengde financiële holdings.

Bij dit compromis kan de participatiewaarde in de verzekeraars als eigen vermogen worden meegenomen. De opgebouwde reserves en winst van de verzekeraars mogen niet worden meegenomen. De participatiewaarde dient hiernaast – als bijkomend exposure - gewogen te worden aan 370% (IRB benadering).

Toelichting verschil in risicoperceptie onder IFRS en Basel (GRD/CRR)

De risicoperceptie verschilt afhankelijk van het doel waarvoor een blootstelling aan risico wordt berekend. De rapportering en voorstellingswijze volgens IFRS wordt gebruikt om de balansposities weer te geven en financiële resultaten te meten. De balansposities worden hierbij (zoals bij de Bgaap boekhoudnormen) veelal getoond in volgorde van liquiditeit per klasse van financieel instrument. Er wordt in deze voorstellingswijze geen rekening gehouden met verschillen in kredietwaardigheid of met ontvangen onderpand of zekerheden.

De Basel regelgeving en rapportering is meer gericht op de risicometing met het doel een risico gewogen weergave van de balans van een financiële instelling te bekomen. Op basis van de bijhorende berekeningen dienen voldoende kapitaalbuffers beschikbaar te zijn of te worden gehandhaafd voor verwachte en onverwachte verliezen. Er wordt hierbij wel rekening gehouden met onderpand en andere zekerheidstellingen waarop de financiële instelling een beroep kan doen indien de tegenpartij in gebreke blijft.

1.3. Implementatie van Basel III in Europa

1.3.1. Structuur van de richtlijnen

De Basel wetgeving biedt richtlijnen aan waarmee kan worden vastgesteld hoeveel kapitaal financiële instellingen minimaal moeten aanhouden om onverwachte verliezen op te vangen die voortvloeien uit hun financiële en operationele risico's. Door de laatste hervormingen zijn er ook bijkomende verplichtingen bijgekomen.

Er wordt hierbij gebruik gemaakt van een driepijler concept. Pijler 1 omvat de richtlijnen voor de berekening van het vereiste minimumkapitaal voor het krediet, het markt- en de operationele risico's.

Pijler 2 biedt aanvullende richtlijnen die de solvabiliteit van een instelling beoordelen op basis van specifieke scenario's. Het uitgangspunt is de berekening van het kapitaal dat de instelling zelf minimaal nodig denkt te hebben om al haar risico's te dekken.

Hierbij worden naast de risico's van pijler 1 ook complementaire risico's meegenomen (meer informatie omtrent deze risico's is opgenomen in hoofdstuk 10. *Internal Capital Adequacy Assessment Process* (hierna ICAAP)).

Pijler 3 tenslotte bepaalt de richtlijnen met betrekking tot de rapportering over de risico's die de instelling loopt en het kapitaal dat zij beschikbaar heeft om onverwachte verliezen, die voortvloeien uit deze risico's, te dekken.

1.3.2. Evolutie naar Basel III

Het doel van de richtlijnen is het verstrengen van de weerbaarheid van de Europese banksector zodat het beter economische schokken kan opvangen terwijl het blijvend de economische activiteit en groei kan financieren.

Basel III is een samenhangend geheel van hervormingen in het banktoezicht dat ontwikkeld wordt door het Basel Committee of Banking Supervision (BCBS). Deze hervormingen beogen het verbeteren van de mogelijkheid van de banksector om financiële en economische schokken te absorberen, het verbeteren van het risk management en governance en het verhogen van de transparantie en toelichtingen van de banksector. De meeste van de hervormingen zijn direct van toepassing maar sommige van de nieuwe richtlijnen zullen slechts geleidelijk van kracht worden tussen 2014 en 2019.

Deze regelgeving is dus slechts een stap in een proces van wijzigingen van het toezichtkader. CRD IV heeft intussen al wijzigingen tot gevolg gehad in de nationale wet- en regelgeving, toezichtbeleid en in het gedrag van de instellingen met als uiteindelijk doel een veiliger en stabielere financieel systeem.

Doorheen dit document wordt de impact van enkele van de nieuwe ontwikkelingen op de Vennootschap besproken. In de loop van 2014 werden door de betrokken bevoegde instellingen meer duidelijkheid verschaft over de concrete invulling van sommige van de vereisten. Andere beoogde vereisten worden door middel van monitoring - zogenaamde Quantitative Impact Study (QIS) oefeningen - opgevolgd waarna verdere richtlijnen worden opgemaakt.

1.4. Rol van de EBA

De Europese Bankautoriteit (EBA) is een onafhankelijke EU-autoriteit die als doel heeft een effectief en consistent niveau van prudentiële regelgeving en toezicht in de Europese bankensector te bereiken. Haar algemene doelstellingen bestaan uit het handhaven van de financiële stabiliteit in de EU en het zorgen voor een integere, efficiënte en ordelijk werkende banksector.

De EBA maakt deel uit van het Europees Systeem voor financieel toezicht (ESFA) dat uit drie toezichthoudende instanties bestaat: de Europese Autoriteit voor effecten en markten (ESMA), de Europese Bankautoriteit (EBA) en de Europese Autoriteit voor verzekeringen en bedrijfspensioenen (Eiopa). De EBA is hierbij onafhankelijk, maar moet verantwoording afleggen aan het Europees Parlement, de Raad en de Commissie.

De nationale toezichthoudende autoriteiten blijven verantwoordelijk voor het toezicht op de afzonderlijke financiële instellingen. Voor de lidstaten die deelnemen aan het nieuwe gemeenschappelijke toezichtmechanisme (een belangrijke pijler onder de zogeheten "bankenunie") wordt ook de Europese Centrale Bank (ECB) mee verantwoordelijk voor het toezicht op de grootste financiële instellingen.

De EBA moet de werking van de interne markt verbeteren door te zorgen voor passend, efficiënt en geharmoniseerd Europees toezicht en regelgeving. Zij heeft hierbij als hoofdtaak het vastleggen van bindende technische normen en richtsnoeren die bijdragen tot de totstandkoming van een gemeenschappelijk Europees rulebook voor de bankensector. Met dit rulebook wordt gestreefd naar geharmoniseerde prudentiële regels voor financiële instellingen in de hele EU, die bijdragen tot gelijke voorwaarden en een goede bescherming van beleggers, investeerders en consumenten.

2. Risk management

Professioneel en compleet risicobeheer is een essentiële voorwaarde voor het realiseren van duurzame winstgevende groei. De Argenta Groep onderkent dat en beschouwt risk management als een van zijn kernactiviteiten.

Het kader voor risicobeheer wordt voortdurend geactualiseerd en aangepast op basis van nieuwe reglementeringen, dagelijkse ervaringen en wijzigingen in de activiteiten van Argenta. Het aantonen dat toereikende risicobeheerprocedures aanwezig zijn is een sleutelvoorwaarde voor het verwerven en behouden van het vertrouwen van alle belanghebbenden: cliënten, beleggers, kantoorhouders, toezichhouders en ratingbureaus, maar ook bestuurders, management en medewerkers.

De strategie en het langetermijnbeleid van alle entiteiten binnen de Argenta Groep wordt bepaald door het directiecomité en de raad van bestuur van moedermaatschappij BVg. De twee voornaamste dochtervennootschappen, de Vennootschap en zusterentiteit Aras, staan in voor het operationele bestuur binnen hun bevoegdheden vastgelegd in het Memorandum of Internal Governance.

Het risicobeheer bij de Vennootschap

De directiecomités van de Vennootschap, Argenta Assuranties en de BVg zijn geïntegreerd. Ze hebben een aantal gemeenschappelijke leden namelijk de CEO, de CFO en de CRO.

Die eenheid van leiding onderstreept het belang van een commerciële, risico- en financiële groepsstrategie die naadloos op elkaar zijn afgestemd, met de nadruk op de lange termijnrelatie met zowel cliënten als zelfstandige kantoorhouders.

In 2014 heeft Argenta verder gebouwd aan zijn voorzichtig en transparant risicobeheer. Er werden nog extra beleidsdocumenten goedgekeurd (o.a. handvest ICAAP) en ook de werking van de risicocomités werd verder geoptimaliseerd qua samenstelling, vaste agendapunten, opvolging van de voornaamste risico-indicatoren en communicatie.

Het RAF (Risk Appetite Framework) is inmiddels sterk ingebed in de cyclus van het businessplanproces: inkleuren van de risicobereidheidsmatrix, vertaling naar voluntaristische RAF-normen, toetsing aan de iteraties van het businessplan en finaal de risico-evaluatie.

Er is een directe band tussen enerzijds de risico-indicatoren uit het RAF, het ICAAP en de beleidsdocumenten anderzijds via de verdere vertaling naar de operationele risicolimieten. Dit resulteerde in de dagelijkse inbedding van het risicobewustzijn in de eerste lijn en in betere en meer leane risicobeheerprocessen. In ICAAP werd in 2014 ook meer forward looking elementen verwerkt.

Naast een optimalisatie van de risicogovernance werden ook de riskmetrieken verbeterd. De risicoparameters binnen het RAF werden hierbij verfijnd met het toekennen en opvolgen van een globale risicoscore en de verdere implementatie van een nieuwe interne controle maturiteitsmatrix.

Naast het kwantitatieve RAF werd in 2014 ook het kwalitatieve RAF geïntroduceerd. Hiervoor worden de NPS-score, de MIFID-score en de maturiteitsscores van Interne controle in het RAF-dashboard opgenomen en opgevolgd.

- De Net Promoter Score (NPS) is een eenvoudig maar krachtig instrument om klantentevredenheid te meten.
- MiFID (Markets in Financial Instruments Directive) heeft onder meer als doel het beschermen van beleggers en integriteit van de financiële markten en het bevorderen van eerlijke, transparante, efficiënte en geïntegreerde financiële markten.

• ICAAP / SREP (Supervisory Review and Evaluation Process)

De resultaten van het ICAAP (eigen beoordeling van de risico's en vereist kapitaal) werden hierbij vergeleken met de SREP, zijnde de inschatting van de risico's en kapitaalvereiste door de NBB volgens hun eigen interne methodologie.

Deze vergelijking bracht geen fundamentele opmerkingen over het ICAAP omtrent de opbouw en de meting van de risico's. Einde 2014 werd een intentieverklaring tot de vastlegging van een kapitaal- en liquiditeits toeslag van de ECB ontvangen en deze werden begin 2015 finaal bevestigd. Aangezien de Vennootschap momenteel ruim voldoet aan de kapitaal- en liquiditeitsvereisten zal er geen impact zijn van deze pijler 2 vereisten.

• RRP (Recovery & Resolution Plan)

De verplichting tot het opstellen van herstelplannen maakt deel uit van de structurele hervormingen die na de bankencrisis werden geïnitieerd door de G-20 (groep van 19 landen en de Europese Unie). Banken zijn verplicht om die plannen op te stellen als voorbereiding op een crisissituatie.

Het herstelplan vindt zijn grondslag in de vaststelling dat bepaalde oplossingen al voorafgaandelijk aan het uitbreken van een crisis kunnen onderzocht worden. Complexe oplossingen moeten immers heel snel worden beoordeeld en uitgevoerd.

Vandaar dat banken verplicht worden om als voorbereiding op een eventuele crisis na te denken over de verschillende opties waarover ze beschikken om hun financiële toestand te verbeteren in geval van een ernstige crisis. Daarbij is het cruciaal dat de bank de haalbaarheid en doeltreffendheid van de gekozen herstelopties aantoonde onder verschillende crisisscenario's.

Het herstelplan van de Vennootschap werd in 2014 afgewerkt en goedgekeurd door de toezichthouder. Het herstelplan toont aan dat de Vennootschap beschikt over een heel sterke kapitaal- en liquiditeitspositie waardoor zij in staat is het hoofd te bieden aan strenge crisissituaties. Een activatie van recovery en resolution-drempels in het herstelplan werd daardoor pas bereikt na doorrekening van heel extreme scenario's.

• ECB Comprehensive Assessment

In november 2013 werd het Comprehensive Assessment-traject opgestart door de ECB en de NBB in voorbereiding op de overdracht van het banktoezicht van de grootste Europese financiële instellingen naar de ECB. Een aantal Belgische financiële instellingen, waaronder de Vennootschap, vielen daardoor vanaf 4 november 2014 rechtstreeks onder het ECB-toezicht.

Governance

Het groepsrisicobeheer bevindt zich, naast de onafhankelijke controlefuncties Interne Audit en Compliance, voornamelijk op het niveau van de Argenta Groep. De Risicobeheerfunctie wordt in het Handvest Risicobeheer gedefinieerd als de **tweedelijnsfunctie** die het algemeen risicobeheer binnen de Argenta Groep stuurt.

De Risicobeheerfunctie begeleidt en controleert de eerste lijn qua risicobeheer en ondersteunt met advies over de risico's. Ze wordt uitgeoefend door de directie Risk en Validatie en staat onder de hiërarchische verantwoordelijkheid en het toezicht van de CRO.

Het risicobeheer in **eerste lijn** wordt binnen elke entiteit in volle verantwoordelijkheid georganiseerd en gedragen en behoort dus tot de verantwoordelijkheid van de bestuursorganen van de verschillende groepsvennootschappen.

Tussen de eerste en tweede lijn bevindt zich ook de directie Kredietrisicobeleid (KRB), het kenniscentrum van de modellering en analyse van de retailkredietrisico's. Dit kenniscentrum heeft een fundamentele rol binnen het risicobeheer van de Vennootschap door het geven van informatie en advies toegespitst op de retailkredietportefeuille.

Er werden belangrijke inspanningen gedaan om de rollen en verantwoordelijkheden in deze gespecialiseerde domeinen verder te omschrijven en te onderscheiden. De directie Risk en Validatie

- verzorgt de onafhankelijke tweedelijnscontrole;
- hanteert als basisprincipe: 'identificeren, meten, rapporteren en mitigeren' voor alle materiële risicofactoren, die vervolgens gekapitaliseerd worden in het ICAAP en stuurt hiermee ook het (economisch) kapitaalbeheer;
- heeft een radarfunctie, namelijk de verdere proactieve identificatie van nog niet volledig geïdentificeerde risico's;
- vervult een belangrijke rol in het beleid en de validatie bij het modelleren van risico's;
- doet de nodige formele risicocontroles en speelt vanuit haar finaliteit een actieve rol op onder meer het Groepsrisicocomité (GRC) en het Assets and Liabilities-comité (ALCO);
- adviseert de directiecomités, de raden van bestuur en de Audit- en Risicocomités (ARCO) op een onafhankelijke manier over het risicobeheerproces binnen de Argenta Groep.

Het maandelijks overkoepelende GRC heeft een alternerende agenda met de ene maand ICAAP-onderwerpen, de volgende maand kredietrisico-onderwerpen (Kreco – Kredietrisicocomité) en vervolgens het operationeel risico (Orco – Operationeel risicocomité).

Validatie

Naast de tweedelijnscontrole is het valideren van de risicomodellen een van de kernactiviteiten van de validatiecel binnen de directie Risk en Validatie. De toezichthouder verplicht financiële instellingen immers om de ontwikkelde risicomodellen te laten valideren door een onafhankelijke validator.

De Validatiecel heeft in 2014 onder meer de volgende activiteiten verricht:

- validatie van de backtesting en herkalibrering van de modellen voor het kredietrisico van de hypotheekportefeuilles van België, het vroegere CBHK kanaal en kredieten Nederland;
- validatie van de review en de herkalibrering van de beleggingsportefeuille (meer bepaald de blootstelling op financiële instellingen, ondernemingen, covered bonds, centrale, regionale en lokale overheden);
- validatie van de update van de overlay templates en de bijhorende stresstesten;
- validatie van de stresstesten van de modellen voor centrale, regionale en lokale overheden;
- opinie over het prepaymentmodel Nederland;
- meewerken aan de AQR (Asset Quality Review) en bijhorende stresstesten voor de ECB.

Het risicoprofiel van de Vennootschap

In dit jaarverslag worden de activiteiten van de Bankpool besproken en in overeenstemming met de bepalingen in artikel 119, 5° van het Wetboek van Vennootschappen wordt hieronder een overzicht gegeven van de doelstellingen en het beleid omtrent de beheersing van de bancaire risico's.

Het beleid en de organisatiestructuur van de Vennootschap betreffende dit risicobeheer zijn zodanig opgezet dat de gekende risico's op afdoende manier worden gesignaleerd, geanalyseerd, gemeten, opgevolgd en beheerst.

Door haar activiteiten wordt de Vennootschap blootgesteld aan verschillende risico's. Het risicobeheer voor de Vennootschap maakt hierbij onder meer een onderscheid tussen de volgende categorieën van risico: marktrisico (voornamelijk het renterisico), het liquiditeitsrisico, het kredietrisico (inclusief concentratierisico en landenrisico), het operationeel risico en de andere risico's.

Deze risico's worden voor heel de Argenta Groep op een uniforme manier beheerd, via het vermelde RAF, de beleidslijnen en procedures.

2.1. Marktrisico

Het marktrisico is het risico dat de reële waarde of toekomstige kasstromen van een financieel instrument zullen schommelen als gevolg van veranderingen in marktprijzen. Binnen dit marktrisico zijn de volgende 4 risico's relevant: renterisico, spreadverwijdingsrisico, aandelenrisico en vastgoedrisico.

- ⇒ Wijzigingen van de rentevoeten, rentecurves en rendementsschommelingen kunnen de rentemarge tussen de kosten voor uitlening en ontlening aantasten voor de Bankpool;
- ⇒ Zo ook is het niveau van de kredietspread of de volatiliteit ervan - zonder dat deze noodzakelijk wordt veroorzaakt door een verandering van de kredietwaardigheid van de emittent - bepalend voor het rendement en de economische waarde van de beleggings- en leningportefeuille;
- ⇒ De prestaties van de financiële markten kunnen ook de waarde van de beleggingsportefeuille doen schommelen.

Merk op dat de Vennootschap enkel actief is in de Benelux en geen andere beleggingen doet dan in euro, waardoor hij geen wisselkoersrisico loopt. Er wordt tot nader order evenmin overwogen om posities in andere munten dan de euro in te nemen.

2.1.1. Renterisico

Het professionele beheer van deze marktrisico's is - gelet op de specifieke strategische positionering van de Vennootschap als spaarbank - vooral toegespitst op het oordeelkundige beheer van het renterisico, dat de voornaamste component is van het marktrisico.

De resultaten en de eigenvermogenspositie van de Vennootschap vertonen een bepaalde sensitiviteit voor rentewijzigingen omdat een belangrijk onderdeel van de bedrijfsstrategie erin bestaat middelen op korte tot middellange termijn - hoofdzakelijk via spaardeposito's en kasbons geplaatst bij retailcliënteel - aan te trekken en deze te herinvesteren via diverse vormen van kredieten en beleggingen. Vermits de looptijd van deze herbeleggingen niet noodzakelijk overeenstemt met die van de aangetrokken middelen ontstaat een looptijd mismatch, die door de renteversillen tussen de diverse looptijden aanleiding geeft tot de vorming van een transformatieresultaat.

De brutowaarde van het bedrijf (het verschil tussen de aan marktwaarde gewaardeerde investeringen en de kostprijs van de financiering hiervan) wordt beïnvloed door de schommelingen van deze rentetarieven. De intensiteit ervan wordt bepaald door de grootte van de getolereerde marktwaardegevoeligheid. Deze parameter

geldt als maatstaf voor de structurele rentemismatch, waarmee in belangrijke mate de rentegevoeligheid kan worden bijgestuurd.

Deze marktwaardegevoeligheid vormt dan ook een van de belangrijkste instrumenten waarmee de Vennootschap op basis van haar inzichten in de toekomstige renteontwikkelingen richting geeft aan haar bedrijfsresultaten en ook rekening houdt met de potentiële impact hiervan op de brutowaarde van het bedrijf als richtgetal voor haar eigenvermogenspositie.

De marktwaardegevoeligheid kan op flexibele manier en op korte termijn worden bijgestuurd op basis van financiële instrumenten. Ze kan ook op langere termijn worden aangepast door een fundamentele wijziging in de positionering van bepaalde activiteiten te overwegen.

De Vennootschap besteedt bij haar processen voor risicobeheersing veel aandacht aan een coherente interne organisatie, die haar in staat moet stellen deze activiteiten oordeelkundig, objectief en efficiënt uit te voeren en hieromtrent tijdig en volledig te rapporteren aan de bevoegde beleidsorganen. In de eerste plaats is dit het Asset and Liability-comité. Het draagt specifieke verantwoordelijkheden bij de bewaking van het dagelijkse beheer van de financiële posities en rapporteert hierover aan het directiecomité. Het heeft als permanente opdracht om zowel de inkomensgevoeligheid van het netto-interestinkomen als de marktwaardegevoeligheid van het eigen vermogen binnen gestelde limieten te houden.

Het structureel renterisico van de balans wordt dus opgevolgd door middel van verschillende risicobeheerinstrumenten waaronder economische waarde en NII-gebaseerde risicomaatstaven. De norm werd vastgelegd op basis van het maximaal aanvaardbare verlies bij een rentewijziging van 1 % (100 basispunten).

Gevoeligheidsanalyse - renterisico in het banking book

Onderstaande tabel geeft per 31 december 2014 de rentegevoeligheid van het resultaat over 12 maanden en het eigen vermogen van de Vennootschap weer bij een parallelle renteschok van 100bp en vergelijkt deze met een conforme situatie per eind 2013. De renteschok wordt verondersteld zich in 4 trappen van 25bp te voltrekken: onmiddellijk, na 3 maand, na 6 maand en na 9 maand.

Tabel 2: gevoeligheidsanalyse renterisico

Inkomstengevoeligheid renteresultaat	delta 2014	delta in %	delta 2013	delta in %
Rentestijging met 100 basispunten	19.623.294	3,89%	43.368.477	8,99%
Rentedaling met 100 basispunten	42.852.548	8,50%	2.343.988	0,49%

Economische waarde	delta 2014	delta in %	delta 2013	delta in %
Rentestijging met 100 basispunten	25.418.162	1,24%	-185.295.716	-8,55%
Rentedaling met 100 basispunten	10.164.982	0,50%	77.370.815	3,57%

De berekeningen gebeuren door de ALM-afdeling. Bij de berekeningen wordt volgens standaardhypothese uitgegaan van een statische balans: de uitstaande posities en balansmix per 31 december worden constant gehouden.

Bij de simulaties wordt rekening gehouden met volgende elementen:

- vervroegde kredietterugbetalingen (impact van de rentevoeten op de verwachte Constant Prepayment Rate en de te ontvangen wederbeleggingsvergoeding);
- voorziene trekkingen van goedgekeurde, maar nog niet (volledig) opgenomen, kredieten op positiedatum;
- rentecaps en -floors op kredieten met herzienbare rente;
- opties in effectenportefeuille (calls of weighted average life);
- waardevariëaties van rentederivaten waarop geen hedge accounting van toepassing is (fair value through profit & loss).
- een 0 %-floor bij neerwaartse rentebewegingen

Door het toegenomen aandeel van spaarrekeningen in de balansmix in 2014 in combinatie met het sneller inrijzen van rentestijgingen in de spaartarieven is de rentegevoeligheid van het resultaat over 12 maanden aan een rentestijging van 100bp toegenomen.

Afgelopen jaar werden bij de berekening van de rentegevoeligheid van het eigen vermogen volgende methodologische wijzigingen doorgevoerd:

- Herziening van CPR-model voor Nederlandse hypotheeklen
- Verdiscontering van interne rentes (= kasstromen exclusief spreads boven de risicovrije transformatiecurve)
- Integratie renterisico kredietpijln
- Implementatie van een replicating model voor Belgische spaarrekeningen met behoud van een gemiddelde looptijd van 2 jaar opgelegd door NBB

De meting per 31 december 2013 werd in overeenstemming gebracht met de vermelde werkwijze teneinde een eenduidige vergelijkingsbasis over twee jaren te behouden.

De rentegevoeligheid van het eigen vermogen werd in 2014 sterk gedrukt door het prepayment gedrag. Bij een rentestijging van 100bp overvleugelt het positieve effect van de verminderde prepayments zelfs het negatieve effect van de natuurlijke transformatiepositie van de bank (langere activa dan passiva). Pas bij een rentestijging van 200bp begint de natuurlijke transformatiepositie te domineren.

Strategieën voor risicovermindering

Om de marktsensitiviteit binnen de door de raad van bestuur van de Vennootschap goedgekeurde risicoappetit te houden en de knipperlichtniveaus van de NBB niet te overschrijden, werden er in 2014 bijkomend renteswaps afgesloten. Deze instrumenten vullen de portefeuille afgeleide instrumenten (caps en swaps) aan die in het verleden werden aangegaan voor de indekking van het renterisico. Deze exogene indekking geldt als aanvulling op de altijd maximaal nagestreefde endogene bijsturing van de balans.

Dankzij een rente-indekking met een cap kan de tariefzetting op het spaarboekje gedeeltelijk mee volgen met een eventuele toekomstige rentestijging, terwijl dit zonder hedge moeilijk zou zijn door minder frequente herprijzingen van het actief.

Anderzijds moeten de rentevaste lange termijn activa vlottend gemaakt kunnen worden bij een opwaartse rentetrend. Dankzij een rente-indekking kan de gebudgetteerde rentevaste hypotheekproductie met lange looptijd vlottend gemaakt worden bij een eventuele toekomstige rentestijging. Dit biedt dan zowel bescherming vanuit zowel een inkomens- als waardeperspectief.

Op de financiële verwerking van afdekkingen zijn onder IFRS strenge regels van toepassing en niet iedere economische afdekking die voor de afdekking van het renterisico wordt gebruikt, wordt onder IFRS aangemerkt als hedge waardoor er volatiliteit in het IFRS-resultaat kan komen.

Verdere ontwikkelingen bij het beheer van het risico

Het actief beheer en het bewaken van het structureel marktrisico (voornamelijk renterisico) is essentieel om de solvabiliteit, rentabiliteit en de strategische objectieven van de bankpool te vrijwaren. Met deze finaliteit in het achterhoofd werden volgende projecten die in 2013 werden opgestart verder uitgerold in 2014:

- het ALM replicatingmodel van het spaarboekje werd in 2014 goedgekeurd en verder ingebed in de renterisicorapportering en -monitoring;
- de actualisatie van het pricing model van het spaarboekje - een econometrisch model dat de dynamiek van het spaarboekje modelleert - werd in 2014 gestart;
- de actualisatie en implementatie van de prepaymentmodellen voor Belgische en Nederlandse hypotheke;
- het Strategische Asset Allocatie-project werd in 2014 verder geoptimaliseerd en vervolledigd met een Tactische Asset Allocatie-module. Het project zal worden opgeleverd begin 2015;
- de diversificatie van de beleggingsportefeuille werd verder gezet met hierbij een voorzichtige uitbouw van kennis in nieuwe activaklassen. Met succes werden financieringsdossiers voor lokale en regionale publieke entiteiten afgesloten en publiek-private samenwerking (PPS) opgestart en werd er binnen een strikt investeringskader beleggingen binnen de vastgoedsector afgesloten.

Ondanks de lage rente en spread slaagde de Vennootschap erin om in 2014 haar rentemarge gestaag te doen groeien en dit binnen de haar toegewezen risico-enveloppe. Dat is het resultaat van een gezonde risicorendementsmix van de woonkredietproductie en de wederbeleggingen in de beleggingsportefeuille, van een evenwichtige prijszettingpolitiek van de passiva en van een doordachte indekkingspolitiek.

Zowel de inkomens- als de waardevolatiliteit bleven beheerst binnen de contouren van het limietenkader. Blijvende onduidelijkheden over toekomstige macro-economische ontwikkelingen vragen echter een heel nauwgezette opvolging van de rente- en spreadbewegingen.

Eigen vermogen als risicobuffer

Het renterisico vereist, zoals ieder ander risico, een risicobuffer onder de vorm van eigen vermogen. Hoewel noch de Europese, noch de Belgische regelgevers of toezichtsautoriteiten voor het renterisico op vandaag precieze eigen vermogen verplichtingen hebben vastgesteld, bepaalt de Vennootschap hiervoor in haar ICAAP een bepaald volume aan vereist eigen vermogen.

De verdere ontwikkeling van haar activiteit als klassieke spaarbank en dus ondermeer transformatiebank - een bank waarvan de activiteit bestaat in het omzetten (transformeren) van op korte termijn aangetrokken geld naar op lange(re) termijn uitgezette beleggingen - vereist vanzelfsprekend een continue opvolging (en aanvulling wanneer nodig) van dit vereiste eigen vermogen.

De winstkwaliteit bij de Vennootschap bleef ook in 2014 op een heel hoog peil dankzij een efficiënt ALM-beleid en een doordachte commerciële politiek. De huidige Europese renteomgeving en de sterke daling van de obligatierendementen stellen de Vennootschap wel voor belangrijke toekomstige uitdagingen.

De combinatie van endogene en aanvullende exogene ALM-indekkingen verzekert dat de commerciële strategie van de Bankpool (onder meer de langetermijnrelaties met de gezinnen, de groei van hypotheke en de duurzame en rendabele groei van de depositoportefeuille) volledig past binnen het goedgekeurde RAF.

2.1.2. Spreadverwijdingsrisico

Het rendement op de investeringsportefeuille wordt in belangrijke mate bepaald door de kredietspread die wordt ontvangen op de gemaakte investeringen. De evolutie en de schommelingen van de kredietspread zijn vaak marktgedreven en worden bepaald door andere factoren dan deze die verband houden met de kredietwaardigheid van de emittent.

Deze marktrisicofactoren die we typeren als spreadverwijdingsrisico, vormen naast het pure renterisico de belangrijkste drijfveer van het activarendement en de economische waarde van de beleggingsportefeuille. Bovendien wordt de marktwaarde van de beleggingsportefeuille doorgerekend in de prudentiële kapitaalbasis van de bank (conform de richtlijnen van de CRD IV). Voor de opname van de latente waarden op de 'voor verkoop beschikbare activa' geldt er een infaseringperiode en enkele nationale discreties die bepalen in welke mate deze waarden de kapitaalbasis beïnvloeden.

Het voeren van een voorzichtig investeringsbeleid, het frequent opvolgen van de economische waardeschommelingen van de investeringsportefeuille en het meten van de gevoeligheid van wijzigingen in de kredietspread vormen dan ook belangrijke pijlers binnen een gezond portefeuillebeheer.

Het voeren van een gezond investeringsbeleid wordt gestuurd door een strikt investeringskader dat in functie van de kredietwaardigheid van de emittent de toegestane investeringsenveloppe en maximale looptijd bepaalt. Dit investeringsbeleid wordt geconcretiseerd door een doorgedreven analyse van de kredietsectoren en investeringsdossiers en een actieve screening van marktopportunities. Het Strategisch Asset Allocatieproject dat in 2013 startte en in 2014 verder werd uitgebouwd, levert Argenta de vereiste inzichten en kennis zodat investeringsbeslissingen maximaal gestuurd worden naar de optimale portefeuilleallocatie.

De evolutie van de marktwaarde van de beleggingsportefeuille wordt opgevolgd binnen het Asset and Liability-comité. De berekening en opvolging van de kredietspreadsensitiviteit gebeurt binnen het ICAAP-kader en wordt afgetoetst aan het RAF.

2.1.3. Aandelenrisico

De Bankpool doet geen beleggingen in individuele aandelen en heeft dus geen rechtstreekse impact van de evolutie van de aandelenkoersen. Onrechtstreeks wordt zij wel beïnvloed doordat de Bankpool aandelenfondsen aanbiedt aan het cliënteel en de verkoop van deze fondsen mee afhankelijk is van de evolutie van de aandelenprijzen.

2.1.4. Vastgoedrisico

De evolutie van het vastgoedprijzen hebben een invloed op de kredietverlening aan particulieren en beïnvloeden door het in onderpand geven van het vastgoed mee het kredietrisico.

De Vennootschap heeft hierbij een concentratie in kredietverlening aan particulieren in België en Nederland, meer bepaald bij de hypothecaire leningen voor particulieren. Dit maakt de Vennootschap afhankelijk van de ontwikkelingen in de huizenmarkt.

2.2. Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat de Vennootschap niet tegen een redelijke kost aan haar financiële verplichtingen kan voldoen op hun vervaldag. Zij moet dus in staat zijn om te voldoen aan de liquiditeitseisen van deposito- of andere contracthouders, zonder onaantvaardbare verliezen te lijden bij het vrijmaken van activa waarmee in normale en moeilijke omstandigheden aan de financiële verplichtingen moet kunnen worden voldaan.

Sinds het uitbreken van de liquiditeits- en kredietcrisis staat het liquiditeitsbeheer centraal binnen het globaal bankmanagement en banktoezicht. De integratie van specifieke liquiditeitsnormen binnen de nieuwe kapitaalreglementering onderschrijft de belangrijkheid van een robuust liquiditeitsbeheer binnen de banksector.

Voor het meten, opvolgen, controleren en rapporteren van het liquiditeitsrisico heeft de Vennootschap een uitgebreid rapporteringssysteem met een set van aangepaste indicatoren, evenals een plan om zowel onder normale als onder uitzonderlijke omstandigheden het liquiditeitsbeheer op een adequate manier te kunnen uitvoeren.

Het liquiditeitsrisico wordt ondermeer opgevolgd door middel van twee regulatoire risico-indicatoren, namelijk de **LCR** (Liquidity Coverage Ratio) en de **NSFR** (Net Stable Funding Ratio).

De LCR zet de liquiditeitsbuffer af tegenover een voorgedefinieerde afvloeit, onder stressassumpties, van de aangetrokken gelden op die opvraagbaar zijn binnen een periode van 30 dagen. De NSFR zet de beschikbare liquiditeit af tegenover de vereiste liquiditeit over een periode van minstens een jaar. Binnen het RAF wordt een minimumlimiet van 100 % (zijnde het regulator minimum) vooropgesteld maar wordt gestreefd naar een ratio van minstens 120 % zodoende dat de Vennootschap steeds beschikt over een comfortabele liquiditeitsituatie.

Tabel 3: Liquiditeitsratio's Basel III

	31/12/2013	31/12/2014
LCR	258%	182%
NSFR	150%	145%

Het dagelijks liquiditeitsbeheer, de definitie van EWIs (early warning indicators), de organisatie van stresstesten en overige interne liquiditeitsindicatoren werden beschreven in een LCP (Liquidity Contingency Plan).

Dagelijks worden rapporten over de funding verspreid naar een brede doelgroep. Daarnaast vormt de analyse en de bespreking van de liquiditeitsindicatoren een vast punt op het tweewekelijkse Alco. Het hogere management wordt met andere woorden op een continue basis betrokken bij het liquiditeitsbeheer.

Het liquiditeitsmodel van de Vennootschap kan als volgt worden samengevat:

- een belangrijke basis aan cliëntendeposito's (zie onderstaande liquiditeitsbronnen met deposito's van cliënten en door retailcliënteel aangekochte termijn spaarproducten);
- een totale onafhankelijkheid van interbancaire financiering: de Vennootschap moet geen beroep doen op de interbancaire markt om zich te financieren (maar heeft wel de mogelijkheden uitgewerkt om dit te doen als dit bijvoorbeeld uit rendementsoverwegingen opportuun zou zijn);
- een lage 'loan to deposit'-ratio, wat weerspiegelt dat de toegekende kredieten in belangrijke mate lager zijn dan het totaal van de deposito's van het cliënteel;
- een effectenportefeuille die liquide is en gemakkelijk omzetbaar is in liquide middelen (beleenbaar bij de ECB of verkoopbaar).

Liquiditeitsbronnen

Het fundingbeleid is gericht op de particuliere cliënt via de uitgifte van zicht-, spaar-, termijnrekeningen en kasbons. De deposito's van cliënten vormen het belangrijkste deel van de primaire financieringsbronnen van de bankactiviteiten van de Bankpool.

Deze deposito's kunnen beschouwd worden als bronnen van liquiditeit en als bronnen van liquiditeitsrisico. Betaalrekeningen en spaargelden van particulieren zijn immers direct of op korte termijn opvraagbaar, maar leveren niettemin een belangrijke bijdrage aan de stabiliteit van de financieringsbasis op lange termijn. Deze stabiliteit staat of valt dan ook met het behoud van het vertrouwen van de rekeninghouder in de solvabiliteit, de rentabiliteit en het risicobeheer van de Vennootschap.

De financieringsstructuur van de Bankpool wordt zo beheerd, dat er een substantiële diversificatie wordt behouden en dat de mate van afhankelijkheid van financiering op de kapitaalmarkten zeer beperkt blijft.

Rapportering naar de toezichthouder

De belangrijke inspanningen die in de loop van de voorbije jaren in het kader van het liquiditeitsbeheer werden geleverd, werden in 2014 verder geconsolideerd. Bijkomend werden de evoluties op het gebied van de nieuwe liquiditeitsrapporteringen en de rapportering van de LCR en NSFR stelselmatig opgevolgd en gerapporteerd aan het Alco.

In het kader van de bestaande liquiditeitsnormen worden stelselmatig de liquide financiële activa en de in- en uitstromen van liquiditeit gerapporteerd aan de toezichthouder. In de onderstaande tabel zijn de gerapporteerde liquide financiële activa van de Bankpool terug te vinden. De daling bij de lijn "effecten beleenbaar bij de ECB" is het gevolg van een daling van de effectenportefeuille.

Tabel 4: Uitsplitsing liquide financiële activa

Uitsplitsing liquide financiële activa	31/12/2013	31/12/2014
Kas en kategoeden bij centrale banken	228.548.966	373.355.235
Effecten beleenbaar bij de ECB	10.490.541.277	8.542.188.495
Effecten realiseerbaar via verkooptransacties	835.134.885	874.097.375
Balanstotaal	32.146.953.508	33.524.075.038

2.3. Kredietrisico

Algemeen gesteld treedt kredietrisico op wanneer een cliënt of tegenpartij niet meer in staat is om aan zijn contractuele verplichtingen te voldoen. Dit kan het gevolg zijn van insolventie van een cliënt of tegenpartij. Dit risico ontstaat zowel bij de traditionele kredietverlening als bij beleggingsactiviteiten (overige rentedragende activa). Bij deze laatste zijn spreadverwijdingen en ratingverlagingen indicatoren voor kredietrisico.

Voor de Vennootschap zijn in essentie twee deelterreinen van belang voor wat kredietrisico betreft: de markt van de hypothecaire kredietverlening aan particulieren enerzijds en de beleggingsportefeuille anderzijds. Het kredietrisicomanagement is dan ook gefocust op deze beide segmenten.

Kredietrisicobeheer

Het beheer van de kredietrisico's binnen de Vennootschap wordt geregeld door de beleidslijnen kredietrisicobeheer (retailkredietverlening) en 'beleidslijn Thesaurie & ALM' (overige rentedragende activa). In de beleidslijnen worden de uitgangspunten, regels, richtlijnen en procedures geformuleerd voor het signaleren, meten, goedkeuren en rapporteren van het kredietrisico.

Alle afdelingen van de Vennootschap beschikken over adequate meetinstrumenten, richtlijnen en procedures om het kredietrisico te beheren. Dit omvat ook een volledig onafhankelijk goedkeuringsproces voor de toekenning van kredieten met vastgestelde limieten voor kredietwaardigheid en toezichtprocedures en globale indicatoren omtrent de kwaliteit van de retailkrediet- en de beleggingsportefeuille. De governance wordt mee ondersteund binnen de werking van een aantal (overleg)comités als Ratingoverleg, Investeringsoverleg, Kredietrisicocomité en Asset and Liability-comité.

Kredietverlening aan particulieren

De Vennootschap heeft een concentratie in kredietverlening aan particulieren in België en Nederland, meer bepaald de woonkredieten voor particulieren. Dit maakt de Vennootschap gevoelig voor de ontwikkelingen in de huizenmarkt en de terugbetalingscapaciteit van de particuliere kredietnemer in België en Nederland.

De Bankpool streeft algemeen een laag risicoprofiel na in zijn kredietverlening. Deze strategische optie wordt onder meer bevestigd in de kredietacceptatievoorwaarden en procedures van de Vennootschap waarvan bedongen zekerheidsstellingen (in hoofdzaak hypothecaire inschrijvingen op panden) een van de basismodaliteiten is, samen met de strategische focus op kredietverlening aan retailcliënteel.

Het kredietrisico van de hypotheekportefeuilles blijft vrij stabiel. Het uitstaand bedrag van de portefeuilles stijgt gevoelig door een groeiende productie.

De risicomodellen voor de Nederlandse kredieten werden intussen vernieuwd. Het open risico van de Nederlandse portefeuille wordt op kwartaalbasis berekend en bestudeerd. De door de Nederlandse overheid doorgevoerde hervormingen inzake de kredietverlening in Nederland zullen op termijn een gunstig effect hebben op de kredietkwaliteit van de Nederlandse hypotheke.

Beleggingsportefeuille

Een nauwgezet en intern verfijnd proces van ratingtoekenning speelt een grote rol in het opvolgingsproces op de kwaliteit van Argenta's effectenportefeuille. Zo wordt de asset kwaliteit van de verschillende portefeuilleonderdelen van nabij opgevolgd door gebruik te maken van het gemiddelde ratingconcept, op basis van de interne ratings enerzijds en de intern overeengekomen ratingfactoren anderzijds. Het betreft hier de berekening van de APR (average portfolio rating) die gebeurt op basis van de interne ratings (of extern

afgeleide ratings als geen interne beschikbaar is) en een PD-tabel (probability of default) in functie van rating en resterende looptijd.

Het risicoraamwerk werd verfijnd door een selectieve update van de financiële beleidslijnen. Daarbij blijft een voorzichtige beleggingspolitiek vooropstaan, die dient als een efficiënte eerste verdedigingslijn.

Het beleggingskader blijft gericht op een sterke kwaliteit van de tegenpartijen. Dit laat zich zien in een sterk blijvende gemiddelde portefeuillekwaliteit. In de loop van 2014 werd mee door toedoen van het lage renteklimaat verder gediversifieerd naar beleggingen in ondernemingen, en ook werden de posities in effecten of leningen van lokale besturen iets verder uitgebouwd.

Het beleggingskader wordt duidelijk omschreven en gedetailleerd binnen de beleidslijn ALM & Thesaurie met onder meer de onderstaande uitgangspunten:

- Er wordt een landenlimiet gehanteerd, die naast het overheidsrisico, ook het risico van alle tegenpartijen / debiteuren per land meet.
- Er wordt naast de obligatielimit gebruik gemaakt van een afzonderlijke interne limiet voor repo's, derivaten en covered bonds.
- Tegenpartijlimiten worden niet alleen bepaald op basis van de rating maar ook op basis van hun looptijd.
- ABS (Asset Backed Securities) en RMBS (Residential Mortgage Backed Securities) worden enkel toegelaten onder zeer strikte voorwaarden: 5 % retentie door emittent / initiator; permanente monitoring van onderliggende risicoposities op achterstal, wanbetaling, gekend onderliggende en duidelijk zicht op de structuur: geen RMBS op RMBS / ABS op ABS maar direct onderliggend onderpand.

Binnen dit beleidskader wordt ook aandacht besteed aan de uitwerking en toepassing van het limietenkader waarbij de ratio's omtrent landenconcentratie en assetkwaliteit ook een belangrijke rol spelen.

De toepassing van het beleggingsbeleid wordt in de concrete uitvoering mee ondersteund door het investeringsoverleg, waarbinnen vertegenwoordigers van het directiecomité, van eerste lijn Thesaurie & ALM en Kredietrisicoanalyse, en van tweede lijn Risk investeringsissues bespreken en beslissen.

Op het gebied van governance werd de eerstelijnscontrole op en de rapportering over portefeuilletransacties versterkt via een nauwe samenwerking tussen de diverse eerstelijnsdepartementen en de directie Risk.

Zoals voorheen wordt ieder kwartaal de beleggingsportefeuille van de Vennootschap aan een grondige analyse onderworpen, inclusief risicocheck. Deze analyse vormt de basis van een regelmatige rapportering aan en bespreking binnen het Alco, het directiecomité en de raad van bestuur.

Kredietrisico en Basel kapitaalakkoord

De Bankpool heeft een jarenlange ervaring in het toekennen en beheren van hypothecaire kredieten aan retailcliënteel, wat resulteerde in een historiek van lage kredietverliezen.

Onder retailcliënteel vallen particulieren, zelfstandigen en uitoefenaars van vrije beroepen die hun gewoonlijke verblijfplaats in België (voor de Belgische activiteiten) of Nederland (voor de Nederlandse activiteiten) hebben en die bij de Vennootschap terecht kunnen voor hun normale niet-beroepsmatige kredietbehoeften.

Omwille van deze beleids optie en de vermelde jarenlange ervaring heeft de Vennootschap er dan ook voor gekozen om onder het Basel kapitaalakkoord zijn kredietverstrekking van hypothecaire leningen, mits niet-materiële uitzonderingen, op basis van interne ratings te laten plaatsvinden en de eigen vermogensvereisten volgens de IRB(F)-methode te berekenen. Hierbij wordt bij de kredietverstrekking aan iedere lening een rating toegekend. Hiervoor ontwikkelde de Vennootschap, voor zover van toepassing, zelf een of meer modellen.

De keuze voor deze IRB-methode had onder meer wijzigingen tot gevolg voor het operationeel kredietrisicobeheer, het autorisatiekader, de prijszetting, de interne opvolging en rapportering, en de verantwoordelijkheden van directiecomités en raden van bestuur.

Zekerheden

Bij het toestaan van hypothecaire leningen worden altijd persoonlijke of zakelijke zekerheden gevraagd. Hoe lager de kredietwaardigheid van een kredietnemer, hoe meer waarborg die cliënt zal moeten geven. In het kader van het uitwinningsbeleid komt het sporadisch voor dat bepaalde zekerheden verworven worden en op de balans terecht komen.

Voor deze zekerheden (in casu de panden waarop een hypothecaire inschrijving of volmacht gevestigd is) vinden individuele nieuwe schattingen plaats als de dossiers waaraan de zekerheden verbonden waren als gefaald beschouwd worden. Alle zakelijke zekerheden worden periodiek via een statistische methode herschat.

Uitwinningsbeleid

Als alle andere middelen zijn uitgeoefend om een krediet in falend financieel af te handelen, wordt er (waar er een pand aanwezig is) overgegaan tot een onderhandse of openbare verkoop. De conservatieve kredietpolitiek en het strikte omkaderingsbeleid hadden tot gevolg dat de kredietverliezen binnen de diverse activiteitsdomeinen van de Vennootschap laag waren in de voorbije jaren.

Forbearance

De European Securities and Markets Authority (ESMA) vraagt de financiële instellingen om toelichtingen te geven over de toegestane herfinancieringen en verlenging van de looptijden bij kredieten. Het gaat hier over herfinancieringen en verlengingen in het kader van betalingsachterstanden.

In 2014 werden op basis van de EBA-definitie van forbearance intern de nodige beleidsdocumenten afgewerkt en werden aanpassingen gedaan aan de interne kredietsystemen voor de betere registratie van de betrokken dossiers.

Sinds rapporteringstoestand 30 september 2014 worden via de FINREP-rapportering (rapportering van de geconsolideerde cijfers volgens de IFRS-normen) cijfers gerapporteerd over deze dossiers.

In bijlage werden de gerapporteerde cijfers opgenomen. Het betreft de momentopname per 31 december 2014 waarbij de dan al geregistreerde dossiers werden opgenomen.

Tabel 5: Overzicht dossiers met forbearance maatregelen

Performing exposures met forbearance maatregelen	4.096.225
Non-performing exposures met forbearance maatregelen	2.374.130
Gecumuleerde waardeverminderingen en provisies voor deze exposures	-337.210
Ontvangen zekerheden voor exposures met forbearancemaatregelen	6.200.684

De forbearance-dossiers die als non-performing worden aangemerkt, worden steeds onderworpen aan een 'individuele waarderingstoets'.

Concentratie van kredietrisico

Deze concentratie kan bestaan uit verschillende elementen waaronder enerzijds een concentratie in kredietverlening aan een individuele tegenpartij of een groep van onderling gerelateerde tegenpartijen (single name concentratie of wederpartijconcentratie).

Anderzijds kan er ook een concentratie in kredietverlening zijn via een ongelijkmatige verdeling over sectoren of landen / regio's (sectorconcentratie). Dit laatste risico kan ontstaan wegens significante risicoposities op groepen van tegenpartijen waarvan de kans op wanbetaling gedreven wordt door gemeenschappelijke onderliggende factoren.

In de beleidslijn kredietrisicobeheer worden limieten opgenomen met betrekking tot het concentratierisico. Deze limieten worden stelselmatig opgevolgd en gerapporteerd.

Een van deze limieten heeft betrekking op de maximale exposure per tegenpartij in de retailkredietverlening en stelt dat deze maximale exposure op 1 retailtegenpartij nooit groter mag zijn dan 1 miljoen euro.

Worden toch hogere kredieten toegestaan dan kan dit enkel mits uitdrukkelijke beslissing van het kredietcomité en het directiecomité.

Mogelijke concentratierisico's die resulteren uit de aanwezigheid in slechts twee hypotheekmarkten (namelijk België en Nederland), worden getemperd door een beperking van het kredietrisico per individueel dossier, en door een strikte opvolging van de evoluties in de Nederlandse en Belgische hypotheek- en residentiële vastgoedmarkten.

Hiernaast wordt er ook gezorgd voor een spreiding van de risico's door een groot aantal leningen voor een beperkt bedrag, gespreid over België en Nederland toe te staan. Door de spreiding in de tijd van de kredietverlening worden de risico's getemperd (in zowel hoog- als laagconjunctuur worden immers kredieten toegestaan).

De basis voor de kwantitatieve beoordeling van het concentratierisico vormt de analyse van de portefeuillesamenstelling (balans) naar economische sectoren (overheden – openbare besturen, kredietinstellingen, overige leningen waaronder bedrijfsobligaties, hypothecaire kredietverlening, andere retailkredietverlening) en landen.

De beleidslijn 'Thesaurie & ALM' bepaalt in welke obligaties er met welke ratings mag belegd worden. De ratings van alle rentedragende vastrentende effecten worden nadien stelselmatig opgevolgd. Als na de aankoop de rating van een obligatie daalt onder de vooropgestelde minimum ratingvereiste, worden de betrokken obligaties opnieuw besproken in het Alco en het ratingoverleg (RO).

Het Alco en bijgevolg ook het directiecomité van de Vennootschap moeten zich hierbij uitdrukkelijk uitspreken over het al dan niet behouden van de positie. Over de behouden posities wordt ook gerapporteerd aan de raad van bestuur.

2.4. Operationeel risico

Alle ondernemingen die activiteiten uitoefenen, hebben te maken met een operationeel risico. Financiële instellingen zijn daarop geen uitzondering.

De activiteiten van de Vennootschap zijn afhankelijk van het vermogen om een erg groot aantal transacties efficiënt, nauwkeurig en in overeenstemming met de beleidslijnen (policies) en wet- en regelgeving te verwerken. Potentiële operationele risico's slaan onder meer op een schending van de witwasbepalingen, van vertrouwelijkheidsverplichtingen en de uitvoering van niet-toegelaten transacties.

De Vennootschap heeft een relatief beperkt aantal producten en diensten, wat het operationeel risico beperkt kan houden. Algemeen wordt echter aangenomen dat operationele risico's in de bedrijven gaandeweg toenemen. Dit is onder meer toe te schrijven aan de snel wijzigende technologische omgeving, de toenemende complexiteit en toename van producten en ook aan de algemene trend van uitbesteding van niet-kernactiviteiten.

Hoewel de Vennootschap maatregelen heeft genomen om de risico's te beheersen en eventuele verliezen te beperken en daarnaast aanzienlijke middelen uittrekt voor de ontwikkeling van efficiënte procedures en de opleiding van personeel, is het niet mogelijk procedures te implementeren waarmee men al deze operationele risico's op een efficiënte manier kan uitsluiten.

Jaarlijks wordt een zeer uitgebreid intern controlerapport opgesteld dat overgemaakt wordt aan het Auditcomité, de raad van bestuur en de NBB. In dit verslag worden de aanwezige beheersmaatregelen beoordeeld op hun adequaatheid en hun effectiviteit volgens de COSO methodiek.

Er bestaat een Disaster Recovery Programma (DRP) waarbij alle facetten van Disaster Recovery werden opgezet. Alle Disaster Recovery-testen zullen jaarlijks worden gepland en uitgevoerd. Een Disaster Recovery Manager is aanwezig om dit operationeel te bestendigen.

Het operationeel risicobeleid

Het Orco (Operationeel Risicocomité) is een vast onderdeel van het GRC. Het wordt op kwartaalbasis georganiseerd. In 2014 werd de beleidslijn voor operationeel risico grondig heruitgewerkt.

In 2014 werd er een groot deel van de jaarplanning besteed aan de implementatie, migratie en testen van de loss-databank in het Pentana Vision-softwarepakket. Dit softwarepakket werd hiernaast ook verder aangepast om de uitvoering en rapportage van Risk & Control Self Assessments (RCSA's) hierin mogelijk te maken. De eerstelijnsgebruikers hiervan werden ook opgeleid en geholpen om te kunnen werken in deze nieuwe omgeving.

Naast de dagelijkse opvolging- en ondersteuningtaken (bvb. faciliteren RCSA's, opmaak interne controle jaarverslag, opvolging BCP's ...), werd onder andere gewerkt aan het opstarten van een kwartaalrapportage omtrent operationeel risico, werden de Key Risk Indicators (KRI's) herbepaald en werden de per directie aangeduide contactpersonen verder opgeleid.

Op het gebied van Business Continuity Management werd er een grondige update gedaan van de Business Continuity Plannen (BCP's) en de specifieke contactgegevens. Daarnaast werd er ook dit jaar weer een crisissimulatie met het CrisisManagementTeam (CMT) georganiseerd. Verder werden ook voorbereidingen getroffen tegen de mogelijke stakings- en stroomproblemen.

In het kader van informatiebeveiliging werden er bijlagen voor de gedragscode informatiebeveiliging opgemaakt (over regels voor persoonlijke mobiele toestellen met toegang tot het Argenta-netwerk en extra hardware op de werkplek).

De risicoscoring binnen het audituniversum gebeurt op parameters, waaronder de maturiteit van de interne controle en de al dan niet aanwezigheid van RCSA's.2.5.

2.5. Andere risico's

Zonder exhaustief te willen zijn, werden onder deze paragraaf nog enkele andere risico's opgenomen.

2.5.1. Strategisch risico

Het strategisch risico, waaraan de Vennootschap blootgesteld is, is het risico op beïnvloeding van de huidige en toekomstige winsten en kapitaal door slechte beleidsbeslissingen, slechte implementatie van beslissingen of gebrek aan aanpasbaarheid (responsiveness) aan veranderende marktomstandigheden (zowel commercieel als financieel).

Om de strategische doelen, zoals bepaald in de businessstrategie, te bereiken stelt de Vennootschap middelen ter beschikking (ondermeer communicatiekanalen, systemen, mensen, netwerken, managerstijd en managerscapaciteiten). De strategische doelen worden bepaald door het Directiecomité en goedgekeurd door de raad van bestuur.

De uiteindelijke realisatie van de businessstrategie hangt af van de adequaatheid van de ter beschikking gestelde middelen en van de manier waarop deze middelen worden ingezet. Ze wordt permanent geëvalueerd.

2.5.2. Businessrisico

Het businessrisico is het risico dat de huidige en toekomstige winsten en kapitaal beïnvloed worden door veranderingen in businessvolumes, of door veranderingen in marges en kosten; beide veroorzaakt door veranderende marktomstandigheden of door de onmogelijkheid om er als organisatie op in te spelen. Nog wordt onder dit risico verstaan; een slechte diversificatie van de winsten (earnings) of de onmogelijkheid om een voldoende en degelijk niveau van winstgevendheid te bewaren.

Om het businessrisico waaraan de Vennootschap blootgesteld is, te diversifiëren, heeft Argenta Groep, naast haar klassieke activiteiten, een strategische keuze gemaakt voor de verkoop van producten die fee income genereren. Deze vierde activiteitenpijler, Beleggen, moet naast de pijlers Verzekeren, Lenen en Sparen & betalen een grotere diversificatie van de gegenereerde winst tot stand brengen. Belangrijk hierbij is ook de aandacht die er geschonken wordt aan de cross-selling om zoveel mogelijk cliënten in meerdere pijlers te werven.

Met betrekking tot de winstgevendheid van de producten van de Bankpool wordt bij de prijszetting rekening gehouden met funds transfer pricing op economische basis om de winstbijdrage per product te bepalen.

2.5.3. Reputatierisico

Het reputatierisico is het risico op schade (verlies) door het verslechteren van de reputatie of standing veroorzaakt door een negatieve perceptie van het imago van de organisatie bij zijn cliënten, tegenpartijen, aandeelhouders en/of regulerende instanties.

Het is een second order risk, een risico dat voortvloeit uit een ander risico, maar dat wel een eigen impact heeft. De Vennootschap beschouwt dit risico als een verticaal risico, als een risico dat alle andere risico's doorkruist. Door het opvolgen en beheren van de andere risico's wordt het reputatierisico ook beheerd.

2.5.4. Externe dienstverleners

De Vennootschap is blootgesteld aan het risico van beëindiging van belangrijke overeenkomsten met externe dienstverleners. Een dergelijke beëindiging kan leiden tot discontinuïteit of vertraging van belangrijke bedrijfsprocessen waartegen de Vennootschap zich zo veel als mogelijk indekt door middel van adequaat bedrijfscontinuïteitsbeleid en transitiebepalingen in de betreffende overeenkomsten.

2.5.5. Ontwikkelingen in de wet- en regelgeving

Op alle plaatsen waar de Vennootschap actief is, is zij onderworpen aan de wetten, voorschriften, administratieve maatregelen en beleidsvoorschriften over financiële dienstverlening. Wijzigingen op het vlak van het toezicht en de regelgeving kunnen de activiteiten, aangeboden producten en diensten en de waarde van de activa van de Argenta Groep aantasten. Hoewel de Vennootschap nauw samenwerkt met de toezichthouders en voortdurend toeziet op de situatie en toekomstige wijzigingen van de regelgeving, kunnen het fiscaal beleid en andere beleidsterreinen onvoorspelbaar zijn.

In de laatste en komende jaren heeft en zal de Europese wet- en regelgeving veel bijkomende aandacht vergen. De Europese commissie heeft immers een sterke voorkeur voor een maximale harmonisatie van de Europese wet- en regelgeving. Een maximale harmonisatie van wet- en regelgeving is in het belang van de financiële sector, omdat het bijdraagt aan een gelijk speelveld (level playing field) voor alle marktpartijen.

Hieronder volgt een kort overzicht van enkele voor de Vennootschap relevante nationale en internationale ontwikkelingen

Depositogarantiestelsel (DGS)

Het Belgische DGS garandeert deposito's van particulieren en kleine ondernemingen bij banken tot een maximum van 100.000 euro per deposithouder per bank. Het DGS zal bedragen uitkeren wanneer particulieren en ondernemingen wegens betalingsonmacht van financiële instellingen niet meer over hun tegoeden kunnen beschikken.

De bepaling van de bijdrage die de Belgische financiële sector dient te betalen aan het DGS is de laatste jaren stelselmatig gestegen. Intussen is er sprake van een Europees DGS fonds waarvoor ook bijdragen zullen moeten betaald worden door alle Europese marktpartijen.

Bankenwet in België

Naar aanleiding van meerdere Europese nieuwe wetgevingen waaronder de nieuwe CRD (Capital Requirement Directive) werd er in België een nieuwe bankenwet geïntroduceerd. Alle financiële instellingen dienen alle elementen uit deze wet (waaronder bijvoorbeeld een geschiktheid toets voor directieleden en specifieke uitgebreidere governancevereisten) te implementeren.

Reglementering vereist eigen vermogen

De Europese raad keurde op 20 juni 2013 een nieuwe CRR (Capital Requirement Regulation) en CRD IV goed met als ingangsdatum 1 januari 2014. Deze regelgeving (zogenaamde Basel III) legt strengere regels op omtrent onder meer de solvabiliteit, liquiditeit en leverage die geleidelijk aan van toepassing worden. Het is hierbij gefocust op het verhogen van de kapitaalbuffers en het verbeteren van de kwaliteit van het kapitaal. De kapitaalbuffer werkt als een stootkussen voor economische moeilijker tijden.

Binnen de Europese unie is deze regelgeving geïmplementeerd via de vermelde CRR. Het betreft hier een Europese wetgeving die direct op nationaal niveau in werking treedt. In deze Basel pijler 3-toelichtingen wordt meer duiding gegeven bij de verschillende wijzigingen en hun impact op de Vennootschap.

Bank Recovery & Resolution Directive (BRRD)

Deze richtlijn richt zich op de volledige cyclus van de crisisbeheersing, gaande van de voorbereiding over de vroegtijdige interventie tot de afwikkeling en financiering ervan. De richtlijn heeft tot doel het afwikkelingskader voor de banken te verbeteren met geharmoniseerde en doeltreffende instrumenten en bevoegdheden om een bankencrisis zo vroeg als mogelijk aan te pakken en de noodzaak van een financiële redding van kredietinstellingen door de overheid te vermijden.

European Market Infrastructure Regulation (EMIR)

De EMIR verordening zorgt voor een verstrenging op het toezicht van onder meer de buitenbeurshandel (OTC) en derivatenmarkt. Met de komst van EMIR zal het centraal afwickelen (clearing) van gestandaardiseerde derivaten verplicht gesteld worden. Ook wordt de post-tradinginfrastructuur versterkt door harmonisatie en uitbreiding van regels voor centrale tegenpartijen (CCP's) en moeten gegevens over transacties in OTC derivatencontracten in de toekomst aan trade repositories (datapakhuisen) worden gerapporteerd. De regels dragen bij aan het transparant maken van deze markten.

Verbod op distributievergoedingen in Nederland

In Nederland geldt al een provisieverbod bij het toekennen van hypothecaire leningen. Vanaf 1 januari 2014 werd er bijkomend een provisieverbod voor alle beleggingsdiensten ingesteld voor distributievergoedingen. Beleggingsondernemingen mogen vanaf deze datum geen provisies meer ontvangen van 'productleveranciers' en 'fonsaanbieders' en zullen daardoor de gemaakte kosten direct aan de klant moeten gaan aanrekenen. De Vennootschap biedt geen beleggingsdiensten aan in Nederland maar deze evolutie die mogelijk ook in andere landen zal komen, wordt stelselmatig opgevolgd.

Fiscale wetgeving

De nationale en internationale regels omtrent fiscale topics wijzigen periodiek ten gevolge van plaatselijke of internationale economische factoren. Zo is er in België bijvoorbeeld vanaf boekjaar 2015 een aanpassing goedgekeurd aan het systeem van de notionele interestaftrek voor financiële instellingen.

Er wordt verder momenteel nog overleg gepleegd om een fiscale ruling met Nederland en België op het vlak van vennootschapsbelasting te bekomen.

In 2014 werd – na een vonnis van 15 mei 2012 – een terugbetaling ontvangen van de fiscale overheid van beurs- en afleveringstaks over de periode 15 juli 2002 - 15 juli 2004. Op deze uitspraak werd geen cassatie voorziening ingesteld waardoor dit arrest definitief werd.

3. Samenstelling van het eigen vermogen

3.1. Bestanddelen en kenmerken van de eigen vermogensposten

In deze paragraaf worden de posten van het eigen vermogen van de Bankpool toegelicht. Deze eigen vermogensposten vormen de basis voor de berekening van het nuttig eigen vermogen onder de Basel reglementering.

Tabel 6: Overzicht eigen vermogensposten en haar bestanddelen per einde jaar

Bestanddelen	31/12/2013	31/12/2014
Geplaatst volstort kapitaal	518.246.650	579.077.650
Herwaarderingsreserve voor verkoop beschikbare financiële activa	132.452.018	137.852.251
Reserves (met inbegrip van ingehouden winsten)	568.990.611	673.416.410
Baten uit het lopende jaar	174.974.622	173.058.525
Kasstroomafdekking	-6.636.672	-13.729.427
Totaal eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	1.388.027.229	1.549.675.409
Minderheidsbelangen	79.518	74.294
Totaal eigen vermogen en minderheidsbelang	1.388.106.747	1.549.749.703

Bestanddeel "geplaatst volstort kapitaal"

Het volstort aandelenkapitaal, vertegenwoordigd door 168.975 aandelen bedraagt 579.077.650 euro (518.246.650 euro per 31 december 2013). De stijging is het gevolg van een kapitaalverhoging van 59.141.250 euro die op 21 oktober 2014 plaatsvond.

Deze kapitaalverhoging vond plaats zonder uitgifte van nieuwe aandelen en werd onderschreven door de huidige aandeelhouders (nadat deze een tussentijdse dividenduitkering voor hetzelfde bedrag hadden ontvangen van de Vennootschap).

Bestanddeel 'herwaarderingsreserve voor verkoop beschikbare financiële activa'

De 'voor verkoop beschikbare financiële activa' (AFS-portefeuille (Available For Sale)) worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij alle schommelingen van de reële waarde opgenomen worden op een aparte lijn van het eigen vermogen tot realisatie van de activa of tot het moment dat zich een bijzondere waardevermindering voordoet.

De vermelde schommelingen in reële waarde zijn terug te vinden in het eigen vermogen bij de post 'herwaarderingsreserve voor verkoop beschikbare financiële activa'. Deze reserve evolueerde van 132.452.018 euro per 31 december 2013 naar 137.852.251 euro per 31 december 2014.

Tabel 7 : Detaillering herwaarderingsreserve

Detaillering herwaarderingsreserve	31/12/2013	31/12/2014
Totale latente meer- en minwaarden vastrentende effecten	260.153.385	320.864.966
Latente waarde opgenomen in het kader van de micro hedges	-43.141.251	-102.391.411
Totale latente belastingen op de vastrentende effecten	-73.760.421	-74.259.161
Latente meer- en minwaarden op niet vastrentende effecten	338	479
Latente minderwaarde geherclassificeerde activa	-16.361.208	-9.638.876
Latente belastingen op geherclassificeerde activa	5.561.175	3.276.254
Totaal herwaarderingsreserve	132.452.018	137.852.251

Per einde 2013 waren er voor belastingen en inclusief minderheidsbelangen per saldo voor 320.864.966 euro latente meerwaarden op de vastrentende effecten en voor 479 euro latente meerwaarden op de niet-vastrentende effecten.

Na de overboeking van de positieve marktwaarde van de vastrentende effecten die in micro hedges werden aangemerkt als afgedekte positie (102.391.411 euro), de verwerking van de latente belastingen op de vastrentende AFS-portefeuille (74.259.161 euro) en een bevroren negatieve AFS-reserve van geherclassificeerde activa (6.362.622 euro) werd een netto positief bedrag van 137.852.251 euro verkregen op de afzonderlijke lijn 'herwaarderingsreserve voor verkoop beschikbare financiële activa'.

Bestanddeel 'reserves (met inbegrip van ingehouden winsten)'

Onder deze post zijn onder meer de statutaire reserves van de Vennootschap terug te vinden, alsook de ingehouden winsten van voorgaande jaren.

Bestanddeel 'baten uit het lopende jaar'

Onder deze post wordt het resultaat van het lopende boekjaar verwerkt.

Bestanddeel 'kasstroomafdekking'

In 2012 werd een renteswap van notioneel 100 miljoen euro aangegaan die volgens de IFRS hedge accounting-principes als *cash flow hedge* (kasstroomafdekking) verwerkt werd.

Per 31 december 2014 had de betrokken swap een negatieve marktwaarde van 18.305.903 euro en na verrekening van een latente belastingvordering van 4.5786.476 euro stond er een bedrag van 13.729.427 euro op de lijn 'kasstroomafdekking' in het eigen vermogen.

Bestanddeel 'minderheidsbelang'

Onder deze post worden de 'reserve uit herwaardering en waarderingsverschillen' en 'overige eigenvermogensbestanddelen' van de minderheidsbelangen verwerkt.

De minderheidsbelangen bij de Vennootschap hadden in 2014 betrekking op één aandeel van haar dochtervennootschap Argentabank Luxembourg S.A. (hierna ABL) dat niet in het bezit was van de Vennootschap.

Verder is bij de minderheidsbelangen het volledige kapitaal (18.000 euro) van de SPV Green Apple terug te vinden. Hoewel er geen kapitaalband is met de Vennootschap, werd deze vennootschap omwille van de IFRS-regels (SIC 12) wel mee geconsolideerd.

3.2. Reglementair nuttig eigen vermogen

Mede op basis van bovenstaande bestanddelen wordt het reglementair nuttig eigen vermogen samengesteld. Er wordt hierbij een onderscheid gemaakt naar type kapitaal.

Het Tier I-kapitaal kan bestaan uit een core Tier 1 kapitaal en additional Tier 1 kapitaal. Het core tier 1 kapitaal wordt als sterkste geclassificeerd aangezien het in hoofdzaak bestaat uit eigen vermogen en ingehouden winsten. Onderstaand overzicht geeft het totale nuttig eigen vermogen van de afgelopen twee jaar weer.

De weergave in de tabellen werd beperkt aangepast om zo een beter beeld te geven van de overgang van Basel II naar Basel III. De bedragen van boekjaar 2013 zijn dezelfde alleen werden er waar nodig bijkomende uitsplitsingen voorzien om het geheel duidelijker te maken.

Tabel 8: Overzicht samenstelling nuttig eigen vermogen per einde jaar

Samenstelling nuttig eigen vermogen	31/12/2013	31/12/2014
Tier 1 eigen vermogen	1.277.842.335	1.391.404.904
Tier 2 eigen vermogen	289.276.590	74.161.762
- Eerste deel aanvullende bestanddelen	12.572.987	0
- Achtergestelde leningen	276.703.603	74.161.762
Totaal nuttig eigen vermogen	1.567.118.925	1.465.566.666

Per 31/12/2014 bestond het nuttig eigen vermogen uit een core Tier 1 eigen vermogen van 1.391.404.904 euro en een beperkt bedrag aan Tier 2 achtergestelde leningen van 74.161.762 euro.

Tabel 9: Samenstelling van het tier 1 eigen vermogen per einde jaar

Samenstelling Tier 1 eigen vermogen	31/12/ 2013	31/12/2014
- Gestort kapitaal	514.401.664	579.077.650
- Reserves	558.865.948	673.416.410
- Baten uit het lopende boekjaar	174.974.622	173.058.525
- Minderheidsbelangen	79.518	0
- Begrensde innovatieve instrumenten	69.300.000	0
Aftrek in het kader van het eigen kredietrisico (DVA)		-2.586.358
Aftrek in het kader van "voorzichtige waardering"		-131.860
Aftrek negatieve latente waarden niet overheidseffecten (20%)		-1.637.006
Aftrek immateriële vaste activa	-39.779.417	-29.792.457
Totaal Tier 1 eigen vermogen	1.277.842.335	1.391.404.904

De bedragen van het gestort kapitaal en de reserves per einde 2014 werden overgenomen uit de geconsolideerde balans van de Vennootschap.

De financiële instellingen kunnen – mits aanvraag en goedkeuring van de toezichthouder - de winst van het boekjaar 'na aftrek van alle voorziene kosten en dividenden' opnemen bij het nuttig eigen vermogen.

De post 'baten uit het lopende boekjaar' per 31 december 2014 bevat de volledige winst van het boekjaar aangezien er geen bijkomende dividenduitkering via de resultaatsverwerking van het boekjaar 2014 werd gedaan.

Er werd geopteerd om op dit niveau het beperkt bedrag aan minderheidsbelangen niet mee te nemen bij de berekening.

Daarnaast heeft de Vennootschap nog een Tier 1-lening uitstaan van 68,8 miljoen euro per einde 2014 (69.300.000 per einde 2013). Door de toepassing van de principes van de nieuwe CRR-wetgeving (Basel III) en beslissing van de toezichthouder kon deze waarde niet meer worden meegenomen in het nuttig eigen vermogen.

Door het in voege treden van de nieuwe regelgeving per 1 januari 2014 zijn er bijkomende aftrekken ontstaan die dienen te worden toegepast:

- een aftrek van de positieve impact van het eigen kredietrisico bij de berekening van de marktwaarden van de afgeleide instrumenten (2.586.358 euro)
- een specifieke vereiste in het kader van de 'prudent valuation' van de financiële instrumenten die aan marktwaarde staan in de IFRS-balans (131.860 euro)
- een 20 % aftrek van de negatieve latente waarden die er zijn bij de niet overheidseffecten in de 'voor verkoop beschikbare activa' (1.637.006 euro).

De aftrek van de immateriële vaste activa bestond vroeger al. In de nieuwe CRR regelgeving is voorzien dat deze post mag verminderd worden met de latente belastingen die zouden geboekt worden indien de bedragen ineens als kost in het resultaat zouden worden genomen.

Toelichting Basel III – toename eisen voor Tier II-kapitaal

In 2013 werden er voor 43.478.691 euro achtergestelde effecten geplaatst bij particuliere beleggers. In 2014 werden er nog voor 12.841.249 euro effecten geplaatst.

Het totaalbedrag aan uitgegeven nog lopende achtergestelde effecten bedroeg hierbij 432.762.113 euro per 31 december 2013. Per einde 2014 bedroeg de portefeuille 437.596.878 euro.

Onder de nieuwe richtlijnen worden strengere eisen aan kapitaalinstrumenten gesteld om mee te tellen als Tier II nuttig eigen vermogen. De sinds 2012 uitgegeven Tier 2 achtergestelde effecten voldoen niet aan alle voorwaarden om onder de nieuwe CRR als Tier 2 kapitaal erkend te kunnen worden. Ze konden dus vanaf 1 januari 2014 niet meer in totaliteit gebruikt worden.

Daarnaast zal het bruikbaar kapitaal van de achtergestelde effecten (deze die uitgegeven werden voor 2012) naast de normale daling ook geleidelijk uitgefaseerd worden met 10 % per jaar. Het resultaat hiervan is dat er per einde 2014 nog maar 74.161.762 euro als Tier 2 kapitaal kon worden gebruikt.

3.3. Reconciliatie boekhoudkundig eigen vermogen versus het nuttig eigen vermogen

De vertrekbasis om op geconsolideerd niveau tot het nuttig eigen vermogen te komen is het IFRS eigen vermogen zoals opgenomen in de IFRS-balans.

In onderstaande tabel is de reconciliatie van het boekhoudkundig IFRS eigen vermogen naar het nuttig Tier 1 eigen vermogen terug te vinden.

Tabel 10: Reconciliatie IFRS eigen vermogen versus nuttig eigen vermogen

Samenstelling nuttig eigen vermogen	31/12/2013	31/12/2014
- Eigen vermogen toewijsbaar aan aandeelhouders	1.388.027.229	1.549.675.409
- Minderheidsbelangen	79.518	74.294
Totaal eigen vermogen	1.388.106.747	1.549.749.703
Prudentiële filters		
- Immateriële vaste activa	-39.779.417	-29.792.457
- Herwaarderingsmeerwaarden	-132.452.018	-137.852.251
- Kasstroomafdekking	6.636.671	13.729.427
Aftrek in het kader van "voorzichtige waardering"		-131.860
Aftrek in het kader van het eigen kredietrisico (DVA)		-2.586.358
Aftrek negatieve latente waarden niet overheidseffecten (20%)		-1.637.006
Niet opnemen van de minderheidsbelangen		-74.294
Toevoeging Tier 1 lening	69.300.000	0
Verschuiving naar Tier 2 eigen vermogen	-13.969.648	0
Totaal nuttig eigen vermogen sensu stricto	1.277.842.335	1.391.404.904

Vertrekkend van een eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders van 1.549.749.703 euro en minderheidsbelangen van 74.294 euro werd er een totaal nuttig Tier 1 eigen vermogen bekomen van 1.391.404.904 euro per einde 2014.

De toegepaste prudentiële filters op het IFRS eigen vermogen bestaan uit de aftrek van de immateriële vaste activa (van 29.792.457 euro), het verwijderen van de latente waarden op de 'voor verkoop beschikbare activa' (van 137.852.251 euro) en het verwijderen van de impact van de kasstroomafdekking (13.729.427 euro). De andere aftrekken werden reeds in het vorig hoofdstuk besproken.

4. Toetsing kapitaal toereikendheid

In dit hoofdstuk worden de minimum kapitaalvereisten van de Vennootschap weergegeven op basis van de in pijler 1 vermelde risico's (zijnde het kredietrisico, het marktrisico, het CVA risico en het operationeel risico).

De Vennootschap paste tot en met 30 juni 2009 de standaardbenadering toe bij deze berekeningen. Vanaf 30 september 2009 verkreeg zij de voorwaardelijke goedkeuring om de (F)IRB-methode toe te passen voor haar hypothecaire retailportefeuilles. Vanaf 30 juni 2012 past de Vennootschap ook de (F)IRB-methode toe voor de 'risicoposities op ondernemingen, instellingen en gedekte obligaties'.

Ten gevolge van de overgangsbepalingen blijven de berekeningen van Basel I echter de basis voor de berekening van de ratio's voor de Vennootschap (floor van 80 % op de volgens Basel I-normen berekend vereist eigen vermogen).

Onderstaande tabel geeft het totaal gewogen risicovolume Risk Weighted Assets (hierna RWA) en de eigen vermogensvereiste per einde van het jaar weer.

Tabel 11: Totaal gewogen risicovolume en eigen vermogensvereiste

	2013		2014	
	Basel III RWA	EV vereiste	Basel III RWA	EV vereiste
Kredietrisico - STA				
Centrale overheden of centrale banken	62.700.175	5.016.014	14.374.233	1.149.939
Regionale en lokale overheden	26.058.788	2.084.703	39.785.769	3.182.862
Publiekrechtelijke entiteiten	0	0	10.353.010	828.241
Instellingen	144.616.187	11.569.295	34.503.781	2.760.302
Ondernemingen	30.157.350	2.412.588	35.257.927	2.820.634
Retailcliënteel	125.743.275	10.059.462	91.651.718	7.332.137
Gedekt door onroerend goed	131.686.800	10.534.944	159.731.446	12.778.516
Achterstallige risicoposities	5.312.500	425.000	8.024.801	641.984
Gedekte obligaties	0	0	0	0
Achterstallige risicoposities	5.312.500	425.000	8.024.801	641.984
Gedekte obligaties	0	0	0	0
Instellingen voor collectieve belegging	0	0	0	0
Aandelen	0	0	28.198	2.256
Overige posten	225.613.162	18.049.053	159.457.760	12.756.621
Effectiseringsposities	0	0	0	0
	751.888.237	60.151.059	553.168.643	44.253.491
Kredietrisico - IRB				
Instellingen	445.322.918	35.625.833	1.078.564.104	86.285.128
Ondernemingen	221.398.894	17.711.912	458.238.575	36.659.086
Gedekte obligaties	19.665.036	1.573.203	14.435.971	1.154.878
Gedekt door onroerend goed	2.125.206.354	170.016.508	2.477.426.112	198.194.089
Effectiseringsposities	329.053.077	26.324.246	192.438.612	15.395.089
	3.140.646.279	251.251.702	4.221.103.374	337.688.270

	2013		2014	
5% Add on Belgische hypothecaire leningen	432.264.873	34.581.190	446.501.784	35.720.143
Marktrisico	0	0	0	0
CVA risico	0	0	119.843.562	9.587.485
Operationeel risico	473.781.287	37.902.503	588.442.188	47.075.375
Totaal	4.798.580.676	383.886.454	5.929.059.551	474.324.764

De RWA zijn gestegen van 4.798.580.676 euro naar 5.929.059.551 euro per einde 2014. Door de implementatie van Basel III zijn er twee elementen bijgekomen die – buiten de normale wijzigingen – een impact hebben op het totale bedrag aan RWA namelijk (a) de implementatie van een CVA risico en (b) de introductie en toepassing van een LFE (Large Financial Entity) coëfficiënt voor de berekening van de RWA's van de instellingen.

4.1. Vereiste voor het kredietrisico

De eigenvermogensvereisten voor kredietrisico worden berekend volgens volgende methode:

$$\text{gewogen risicovolume (RWA – Risk Weighted Assets) * 8 \%}$$

$$\text{waarbij gewogen risicovolume = (Exposure At Default – EAD) * wegingpercentages}$$

Het gewogen risicovolume voor het kredietrisico bedroeg 4.774.272.017 euro per 31 december 2014. Dit resulteerde in een eigenvermogensvereiste van 381.941.761 euro.

Ten gevolge van de floor van 80 % zal dit gewogen risicovolume echter verhoogd worden (zie hoofdstuk 4.6. Kapitaalratio's).

Add-on van 5 % voor de Belgische hypotheekleningen

De toezichthouder in België heeft een add-on van 5 % gevraagd aan alle Belgische financiële instellingen voor de Belgische hypotheekleningen.

Op basis van een EAD van 8.930.035.680 euro werd een RWA van 446.501.784 bekomen waarop dan een kapitaalvereiste van 35.720.143 euro berekend werd.

Deze bijkomende kapitaalvereiste werd verwerkt in de IRB / STA-berekening per 31 december 2014.

Vergelijking berekening vereisten Nederlandse hypotheekleningen

In het kader van de uitrol van het model voor de Nederlandse kredieten heeft de toezichthouder gevraagd om stelselmatig een vergelijking te maken tussen de berekening van de eigen vermogensvereiste volgens de standaardbenadering (STA) en "interne rating based (IRB) benadering. De hoogste van beide berekeningen dient opgenomen te worden als vereiste.

Per einde 2014 was het de eerste keer dat de berekening volgens de STA methode hoger was dan deze volgens de IRB methode zodat er een bijkomende RWA van 30.349.921 euro werd opgenomen bij de IRB classificatie "gedekt door onroerend goed".

4.2. Vereiste voor de aandelenposities

De Vennootschap heeft slechts een zeer beperkte aandelenpositie van 28.198 euro die onder de standaardbenadering verwerkt wordt.

Het betreft aandelen van enkele entiteiten die als financiële vaste activa beschouwd worden en reeds een lange periode in haar bezit zijn.

4.3. Vereiste voor het marktrisico

De Vennootschap doet geen eigen vermogensberekeningen voor het marktrisico, vermits de Vennootschap in het verleden en nu ook geen trading book heeft alsook geen instrumenten in vreemde valuta.

De afgeleide instrumenten die terug te vinden zijn in de balans van de Vennootschap onder de activa en passiva aangehouden voor handelsdoeleinden werden allen afgesloten in het kader van (a) de afdekking van het renterisico van het banking book of (b) bij het realiseren van een effectiseringstransactie.

Bij de berekening van het kredietrisico worden deze afgeleide instrumenten verwerkt volgens de methode gebaseerd op de waardering tegen marktwaarde' (zie hoofdstuk 6.2).

4.4. Vereiste voor het CVA risico

Sinds de implementatie van Basel III dient er ook een eigen vermogensvereiste voor het CVA risico berekend te worden. Het belang van tegenpartijrisico in derivatentransacties is de laatste jaren enorm toegenomen. Het meten en beheersen van kredietrisico's is van oudsher een bekend domein voor financiële instellingen geweest, maar speelde tot voor 2007 vooral een rol bij kredietverlening.

Vergeleken met het kredietrisico van bijvoorbeeld een gewone obligatielening, hebben derivaten twee specifieke kenmerken op het gebied van tegenpartijrisico:

1. Het verwachte risico is onzeker qua omvang; toekomstige kasstromen zijn immers afhankelijk van toekomstige marktbevingen van onderliggende waarden (bv rente).
2. Een derivaat kan op enig moment een positieve waarde hebben en op een later moment een negatieve waarde. Het derivaat wijzigt daarmee van een actief naar een passief post.

Deze kenmerken maken het moeilijk om het potentiële risico te bepalen. De correctie op de fair value als gevolg van het toepassen van kredietrisico op de tegenpartij heet Credit Valuation Adjustment (CVA). Met CVA wordt de prijs van het tegenpartijrisico in een transactie gekwantificeerd.

Minder voor de hand liggend is het tegenovergestelde van de CVA, namelijk het kwantificeren van het eigen kredietrisico. Dit wordt Debit Valuation Adjustment of DVA genoemd. De volgens de IFRS normen berekende DVA bedroeg 2.586.358 euro en werd van het nuttig eigen vermogen afgetrokken.

Voor prudentiële redenen wordt een aparte berekening gedaan om een exposure te berekenen voor het CVA risico waarop dan een eigen vermogensvereiste wordt toegepast. Per 31/12/2014 werd een exposure van 119.843.562 euro bekomen waarop dan een eigen vermogensvereiste van 9.587.485 euro werd berekend.

4.5. Vereiste voor het operationeel risico

De Vennootschap berekende het vereiste eigen vermogen voor het operationeel risico tot en met 30 juni 2008 via de basis indicatormethode (BIA – Basis Indicator Approach). De eigen vermogensvereiste is hierbij gelijk aan 15 % van het rekenkundig gemiddelde van het operationeel resultaat van de drie recentste boekjaren.

Na het vervullen van de formele vereisten (o.a. het indienen van een informatiedossier bij de toezichthouder en verder uitbouwen van een operationeel kader voor het operationeel risicobeheer) gebruikt de Vennootschap vanaf 1 juli 2008 de standaardmethode voor het berekenen van het vereiste eigen vermogen voor het operationele risico.

Bij deze standaardmethode moeten de activiteiten en dus ook het operationeel resultaat toegewezen worden aan meerdere bedrijfslijnen. De eigen vermogensvereiste verschilt van bedrijfslijn tot bedrijfslijn en dit wordt bekomen door het operationeel resultaat te vermenigvuldigen met 12 %, 15 % of 18 %.

Bij de Vennootschap werd het operationeel resultaat toegewezen aan de bedrijfslijnen retailcourtagediens- ten, retailbankdiensten en vermogensbeheer (die allen met 12 % moeten vermenigvuldigd worden). De eigen vermogensvereiste bedroeg 47.075.375 EUR per 31 december 2014.

4.6. Overzicht kapitaalratio's

Ten gevolge van de overgangsbepalingen in regelgeving dient de Vennootschap in 2014 bij de berekening van haar eigen vermogensvereiste nog steeds rekening te houden met een floor.

Deze floor bedraagt conform de vorige jaren 80 % en wordt toegepast op het volgens de Basel I-normen berekende vereist nuttig eigen vermogen. De Basel I RWA-berekeningen vormen hierdoor nog steeds de basis voor de uiteindelijke eigen vermogensvereisten en ratio's.

In het onderstaande overzicht is de toetsing van de belangrijkste vereisten terug te vinden, berekend volgens de van toepassing zijnde Basel pijler 1-regelgeving.

Tabel 12: Eigen vermogensvereisten per einde jaar

	31 december 2013	31 december 2014
Core Tier 1 eigen vermogen	1.208.542.335	1.391.404.904
Tier 1 eigen vermogen	1.277.842.335	1.391.404.904
Totaal nuttig eigen vermogen	1.567.118.925	1.534.366.667
Berekeningen volgens de IRB/STA methode	311.402.761	381.941.761
Add on kredietrisico's	34.581.190	35.720.143
CVA risico	0	9.587.485
Operationeel risicovereiste	37.902.504	47.075.375
Totaal eigen vermogen vereiste volgens IRB/STA	383.886.455	474.324.764
Berekeningen volgens de Basel I principes	723.130.458	792.322.721
Toepassing floor IRB overgangperiode	80 % regel	80 % regel
Totaal vereiste na toepassing floor op Basel I	578.504.366	633.858.176
Core Tier 1-ratio	16,71%	17,56%
Tier 1-ratio	17,67%	17,56%
Solvabiliteitsratio	21,64%	19,37%
Core Tier 1-ratio (op basis van de STA/IRB methode)		23,47%

De eigen vermogensvereiste voor het kredietrisico berekend volgens de IRB /STA methode, bedroeg 381.941.761 euro. Als hierbij de add-on van 35.720.143 euro, de CVA vereiste van 9.587.485 euro en het operationeel risicovereiste van 37.902.504 euro worden bijgeteld, bekomt men een totaal eigen vermogensvereiste van 474.324.764 euro.

De eigen vermogensvereiste volgens Basel I bedroeg 792.322.721 euro per 31 december 2014. Als we hier de geldende floor van 80 % toepassen, bekommen we een eigen vermogensvereiste van 633.858.176 euro. Aangezien deze floor hoger is dan het volgens de IRB-methode berekende vereiste, wordt de 633.858.176 euro als minimum aan te houden eigen vermogen weerhouden.

Dit vereiste eigen vermogen komt overeen met een gewogen risicovolume van 7.923.227.200 euro t.o.v. 5.929.059.550 euro als de IRB-methode zou gevolgd zijn. Bij niet toepassing van deze Basel I-floor zou de core Tier 1-ratio 23,47 % i.p.v. 17,56 % bedragen.

De core Tier 1-ratio (CET – *Common Equity* Tier 1) is intussen de belangrijkste ratio geworden. Bij deze berekening wordt rekening gehouden met het core Tier 1 eigen vermogen in plaats van het totaal eigen vermogen.

Het totaal gereguleerd nuttig eigen vermogen was per 31 december 2014 groter dan de van toepassing zijnde vereisten, zodat de Vennootschap volledig voldeed aan alle eigen vermogensvereisten.

Toelichting Basel III – toename kapitaalvereiste en anticyclische kapitaalbuffer

Het pakket hervormingen houdt ondermeer een geleidelijke verhoging in van de minimale kernkapitaalvereiste (core Tier 1) van 2 % naar 4,5 %. De Vennootschap voldoet al ruimschoots aan deze vereiste.

Daarnaast zal er bovenop de norm van 4,5 % een anticyclische buffer komen (capital conservation buffer). In tijden van hoogconjunctuur zal deze maximaal 2,5 % moeten bedragen. Het uitgangspunt is om extra kapitaal te reserveren

in tijden van financiële voorspoed. In tijden van financiële stress heeft de instelling de mogelijkheid om op dit kapitaal in te teren. Voorwaarde daarbij is dat de instelling dan geen dividend aan de aandeelhouders mag uitkeren.

Aan al deze nieuwe normen wordt nu al voldaan vermits de core Tier 1 ratio 17,56 % bedraagt per 31 december 2014.

Toelichting eigen vermogensvereiste op BVg conso CRR niveau

In het kader van de nieuwe reglementering is er een CRR scope voor BVg conso die de Bankpool en de gegevens van BVg solo omvat (waarvoor dan de nodige rapporteringen dienen te gebeuren). Tegelijkertijd kon op BVg niveau de Danish Compromise (DC) worden toegepast.

Hierbij wordt de participatiewaarde van de verzekeringsdochters van 176 miljoen euro verwerkt als eigen vermogen op BVg conso niveau waarbij dit bedrag dan tegelijkertijd onder de IRB methode gewogen wordt aan 370% als exposure.

Het verschil in ratio's tussen de Aspa conso en BVg conso CRR scope is beperkt en is in hoofdzaak toe te schrijven aan het feit dat BVg solo bijkomend eigen vermogen heeft waar – op haar balans – geen bijkomende activa met wegingen tegenover staan.

Tabel 13: Vergelijking eigen vermogensvereiste Aspa en BVg

Gegevens per 31/12/2014	Argenta Spaarbank	BVg conso CRR scope
Core Tier 1 eigen vermogen	1.391.404.904	1.529.911.977
Tier 1 eigen vermogen	1.391.404.904	1.529.911.977
Totaal eigen vermogen	1.534.366.667	1.604.073.739
Gewogen volgens de STA methode	44.253.491	44.484.059
Gewogen volgens de IRB methode	337.688.270	337.688.270
IRB participatiewaarde verzekeraar(s)	0	52.229.871
Add on kredietrisico's	35.720.143	35.720.143
CVA risico	9.587.485	9.587.485
Operationeel risicovereiste	47.075.375	47.403.349
Totaal vereiste volgens IRB/STA	474.324.764	527.113.177
Berekeningen volgens de Basel I principes	792.322.721	806.508.781
Toepassing floor IRB overgangperiode	80 % regel	80 % regel
Totaal vereiste na toepassing floor op Basel I	633.858.176	645.207.025
Core Tier 1-ratio	17,56%	18,97%
Tier 1-ratio	17,56%	18,97%
Solvabiliteitsratio	19,37%	19,89%
Core Tier 1-ratio (op basis van de STA/IRB methode)	23,47%	23,22%

Het bedrag van 52.229.871 euro in bovenstaande tabel heeft betrekking op de 370% weging van de participatiewaarde van de verzekeringsdochters en verklaart de stijging van de vereiste. Er is immers slechts een beperkte surplus bij de STA berekening en bij het operationeel risico vereiste.

De Core Tier 1 ratio van BVg conso CRR scope (80% floor) bedraagt 18,97%, de Core Tier 1 ratio volgens de IRB/STA methode zou 23,22% bedragen. Deze laatste ratio kan dan vergeleken worden met de 24,3% die op 26 oktober 2014 bekend gemaakt werd bij de beoordeling door de ECB.

5. Het kredietrisico

Het beheer van het kredietrisico werd al beschreven bij hoofdstuk 2. Risk management. In dit hoofdstuk 'Kredietrisico' wordt meer informatie gegeven over begrippen achterstallig en dubieus, het aanleggen van waardeverminderingen, de indeling en toewijzing naar de Basel II-categorieën, bijkomende informatie over de 'exposure categorieën' en een bijkomende toelichting bij de dubieuze kredieten.

De totale blootstelling aan kredietrisico (total exposure) bestaat uit de boekwaarden van financiële activa (grootste deel van de activazijde - binnenbalans) de berekende exposure van afgeleide financiële instrumenten en specifieke buiten balansposten (waaronder financiële garanties en kredietverbintenissen) zoals beschreven in de wetgevingen van het eigen vermogen (Basel).

Tabel 14: Overzicht totale blootstelling aan kredietrisico

Totale blootstelling aan kredietrisico	31/12/2013	31/12/2014
Totaal binnenbalans	31.303.978.267	32.521.923.372
Totaal buitenbalans	886.965.728	1.324.532.303
Totaal derivaten	211.726.830	123.956.316
	32.402.670.825	33.970.411.991

De exposure van het binnenbalans kredietrisico wordt in hoofdzaak bepaald door de activazijde van de IFRS balans. In onderstaand overzicht wordt de reconciliatie weergegeven van het totaal van de activazijde van de balans naar het totaal binnenbalans kredietrisico.

Tabel 15: Reconciliatie IFRS balanstotaal en totaal binnenbalans exposure

	31/12/2013	31/12/2014
Balanstotaal IFRS activazijde	32.146.953.508	33.524.075.038
Activabestanddelen die niet werden opgenomen in de exposure		
- delta marktwaarde wijzigingen van de afgedekte posities	-275.393.059	-398.422.686
- latente waarde 'voor verkoop beschikbare' effectenportefeuille	-243.792.515	-320.865.445
Aanpassingen ten gevolge van passivabestanddelen		
- niet vrijgegeven gedeelte kredieten	-241.491.592	-245.291.802
- reconstitutie leningen en andere posten	-42.370.076	7.561.516
Reeds afgetrokken van het eigen vermogen - immateriële activa	-39.927.999	-45.133.249
Totaal binnenbalans kredietrisico	31.303.978.267	32.521.923.372

5.1. Definitie van de begrippen achterstallig en 'in default'

Een krediet wordt in de eigen vermogensrapportering als 'achterstallig' beschouwd als zij meer dan één maand en meer dan 25 euro achterstand heeft.

Een krediet wordt in de eigen vermogensrapportering en boekhouding als 'in default' aangemerkt wanneer

ofwel de betaalachterstand groter is dan de som van drie mensualiteiten of, bij een andere terugbetalingsfrequentie, vanaf er betalingsachterstand is van meer dan 3 maanden, zowel in kapitaal als in interest. Dit geldt ook voor een nog openstaande vordering op eindvervaldag groter dan 25 euro.

ofwel op basis van indicatoren blijkt dat de vordering mogelijk geheel of gedeeltelijk oninbaar is (unlikely to pay).

Voor de kredieten die als 'in default' worden beschouwd, wordt vervolgens nagegaan of er – hierbij onder andere rekening houdend met de bekomen zekerheden – bijzondere waardeverminderingen moeten worden aangelegd.

5.2. Benaderingen en methoden bij bepalen van waardeverminderingen

Aanleggen individuele waardeverminderingen

Op individuele basis kunnen bijzondere waardeverminderingen voor kredietverliezen worden aangelegd, wanneer een krediet als gefaald beschouwd wordt, wat betekent dat er objectieve aanwijzingen zijn dat de Vennootschap niet alle verschuldigde bedragen in overeenstemming met de contractuele voorwaarden zal kunnen innen. Het bedrag van de bijzondere waardevermindering is het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde.

Voor de kredieten die als gefaald worden beschouwd, wordt nagegaan of er (hierbij onder andere rekening houdend met de bekomen zekerheden) bijzondere waardeverminderingen moeten worden aangelegd.

Aanleggen collectieve waardeverminderingen

Naast de op individuele basis bepaalde bijzondere waardeverminderingen worden er ook collectieve – op portefeuillebasis gebaseerde – waardeverminderingen aangelegd. Deze collectieve waardeverminderingen worden enkel aangelegd voor de portefeuille 'leningen en vorderingen'.

Voor de retail hypotheekportefeuille bestaat deze in de vorm van een IBNR-voorziening (incurred but not reported). Een 'bestaande maar niet gerapporteerde' waardevermindering op leningen wordt verantwoord voor de vorderingen die niet aangemerkt werden als gefaald en dus niet onderworpen werden aan een individuele waardevermindering toets (performing loans).

Voor alle retail kredietportefeuilles waarvoor in Basel II-kredietrisicomodellen zijn uitgewerkt worden collectieve IBNR-waardeverminderingen berekend en aangelegd.

Deze collectieve beoordeling van bijzondere waardeverminderingen bevat de toepassing van een *loss confirmation period*. Deze staat voor een tijdsinterval (in maanden uitgedrukt) tussen het moment dat de gebeurtenis die de oorzaak is van de bijzondere waardevermindering zich voorgedaan heeft (i.e. een loss event) en het moment dat deze geïdentificeerd wordt in de kredietrisicosystemen van de entiteit.

De toepassing van de loss confirmation period zorgt er zo voor dat bijzondere waardeverminderingen die zich al wel hebben voorgedaan maar nog niet als dusdanig zijn geïdentificeerd, ook worden meegenomen in de aangelegde waardeverminderingen.

Op basis van de PD (*probability of default*) worden de portefeuilles opgedeeld in risicoklassen en voor elke risicoklasse wordt nagegaan wat de kans is dat een krediet in deze klasse binnen een bepaalde periode in gebreke komt.

De *loss confirmation period* wordt permanent geëvalueerd en deze werd in 2013 aangepast van 3 naar 6 maanden. In 2014 werd deze *loss confirmation* periode verder verlengd van 6 naar 12 maanden op basis van een interne validatie van deze periode en na een verdere benchmark met de marktpraktijken.

Er wordt vanaf 2013 ook rekening gehouden met actuele verliezen in plaats van gemiddelde historische verliezen bij de berekening van de waardevermindering (point in time PD in plaats van een gemiddelde PD). Hierdoor wordt de economische situatie direct weerspiegeld in de aangelegde collectieve waardeverminderingen.

Naast de IBNR-voorziening wordt er ten slotte ook een waardevermindering voor collectief beoordeelde financiële activa aangelegd. Deze op portefeuillebasis aangelegde waardevermindering wordt enkel opgebouwd voor een MBS-portefeuille die onder de leningen en vorderingen geïdentificeerd is.

5.3. Kredietrisicomatiging

Kredietrisicomatiging (CRM of *Credit Risk Mitigation*) is een door een instelling gehanteerde techniek ter beperking van het kredietrisico dat verbonden is aan een of meer risicoposities die de instelling heeft.

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de risicoposities voor en na de bewegingen ten gevolge van de niet-volstorte en volstorte kredietprotecties (zie kolom aangepaste risicopositie bij tabel 16).

De 'niet-volstorte kredietprotectie' is een techniek van kredietrisicomatiging waarbij het kredietrisico dat verbonden is aan de risicopositie van een instelling, wordt beperkt dankzij de garantie van een derde partij om een bepaald bedrag uit te keren bij wanbetaling van de leningnemer of bij andere specifieke gebeurtenissen.

De 'volstorte kredietprotectie' is een techniek van kredietrisicomatiging waarbij het kredietrisico dat verbonden is aan de risicopositie van een instelling, wordt beperkt dankzij het recht van de instelling. Bij wanbetaling van de tegenpartij of bij andere specifieke kredietgebeurtenissen (*credit events*) in verband met de wederpartij, kunnen bepaalde activa of posten dan worden geliquideerd, overgenomen, of kan daarvan het eigendom verworven of behouden worden, dan wel kan de risico positiewaarde verlaagd worden tot of vervangen worden door het verschil tussen de risicopositie zelf en een vordering op de instelling.

Tabel 16 : Overzicht van de risicoposities per categorie per 31 december 2014

Gegevens per 31/12/2014	Risicopositie	Niet-volstorte krediet-protectie garanties	Volstorte krediet-protectie zekerheden	Totale instroom	Aangepaste risicopositie
Centrale overheden of centrale banken	3.887.028.142	0	0	496.356.592	4.383.384.734
Regionale en lokale overheden	678.607.775	0	0	100.503.213	779.110.988
Publiekrechtelijke entiteiten	15.353.010	5.000.000	0	0	10.353.010
Instellingen	236.280.427	151.369.895	0	0	84.910.532
Ondernemingen	142.405.629	105.565.410	0	10.062.197	46.902.416
Retailcliënteel	552.573.437	0	0	0	552.573.437
Gedekt door onroerend goed	796.647.723	344.986.697			451.661.026
Achterstallige risicoposities	5.468.189	0	0	0	5.468.189
Gedekte obligaties	0	0	0	0	0
Instellingen voor collectieve belegging	0	0	0	0	0
Aandelen	28.198	0	0	0	28.198
Overige posten	241.138.632	0	0	0	241.138.632
Effectiseringsposities	0	0	0	0	0
Totaal exposure (STA)	6.555.531.162	606.922.002	0	606.922.002	6.555.531.162
Instellingen	2.307.101.079	0	0	0	2.307.101.079
Ondernemingen	1.195.716.692	0	0	0	1.195.716.692
Gedekte obligaties	155.406.624	0	0	0	155.406.624
Gedekt door onroerend goed	22.758.786.287	0	0	0	22.758.786.287
Effectiseringsposities	997.870.147	0	0	0	997.870.147
Totaal exposure (IRB)	27.414.880.829	0	0	0	27.414.880.829
Totale risicoposities	33.970.411.991	606.922.002	0	606.922.002	33.970.411.991

De totaalbedragen bij de 'niet-volstorte kredietprotectie – garanties' en 'volstorte kredietprotectie – zekerheden' (of: de uitstroom) komen overeen met het totaal van de kolom instroom.

Per 31/12/2014 werd er geen volstorte kredietprotectie in rekening gebracht. De niet-volstorte kredietprotectie bij de Vennootschap kan onderverdeeld worden in twee groepen. Het betreft een verschuiving naar aanleiding van overheidswaarborgen en waarborgen van financiële instellingen of andere bedrijven. Daarnaast is er ook nog de Nederlandse Hypotheek Garantie (NHG).

In onderstaand overzichten wordt een toelichting gegeven bij de 151.369.895 euro kredietprotectie bij de categorie 'Instellingen' en 105.565.410 euro kredietprotectie bij de ondernemingen.

Tabel 17 : Overheidswaarborgen bij de categorie instellingen

Naam tegenpartij	Risicopositie 2013	Garantiebedrag 2013	Risicopositie 2014	Garantiebedrag 2014
Franse overheid	0	0	30.219.784	29.985.845
Ierse overheid	4.730.560	4.606.579	23.188.793	22.457.036
Luxemburgse overheid	82.440.001	80.448.453	0	0
Nederlandse overheid	70.164.778	70.001.736	35.114.138	34.939.570
Oostenrijkse overheid	100.253.583	100.000.000	0	0
Spaanse overheid	0	0	10.294.954	10.000.434
Tsjechische overheid	4.099.895	3.984.293	54.305.593	53.987.009
Zweedse overheid	50.024.175	50.009.700	0	0
Totaal niet-volstorte kredietprotectie - garanties		309.050.761		151.369.895

Tabel 18 : Waarborgen bij de categorie ondernemingen per einde 2014

Naam tegenpartij	Aantal effecten	Risicopositie	Garantiebedrag
Belgische overheid	14	106.098.884	95.503.213
Poolse onderneming	1	10.130.382	10.062.197
Totaal niet-volstorte kredietprotectie – garanties bij de categorie ondernemingen			105.565.410

Daarnaast is er nog de Nederlandse Hypotheek Garantie (hierna NHG) die bij de meeste in Nederland toegestane hypothecaire leningen aanwezig is. De NHG wordt verstrekt door de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (hierna WEW). Het is de naam van de garantie die een ontlenaar kan krijgen als deze een lening afsluit voor het kopen of verbouwen van een woning. Hierbij staat het WEW garant voor de terugbetaling van het hypotheekbedrag aan de geldverstrekker.

Het WEW is op 10 november 1993 opgericht door het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (hierna VROM) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (hierna VNG). Achtergrond hiervan was de wens van het Rijk en de gemeenten in Nederland om het instrument gemeentegarantie met rijksdeelneming te verzelfstandigen. Per 1 januari 1995 was deze verzelfstandiging een feit met de introductie van de NHG.

Het WEW heeft als doel het bevorderen van het eigenwoningbezit en is verantwoordelijk voor het beleid en de uitvoering van de NHG. Jaarlijks stelt zij regels op voor het verstrekken van NHG. Deze 'voorwaarden en normen' moeten worden goedgekeurd door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De uitvoering van de NHG vindt plaats bij de geldverstrekkers. Controle op dossiers vindt plaats op het moment dat een schadedeclaratie wordt ingediend. Het WEW ondersteunt de geldverstrekkers bij de uitvoering van de NHG en beheert het fondsvermogen in verband met het risico van de NHG.

Het WEW is een private instelling met overeenkomsten met het Rijk en de gemeenten. Dit betekent dat het WEW te allen tijde aan haar betalingsverplichtingen kan voldoen. Als gevolg hiervan beschouwt De Nederlandsche Bank (hierna DNB) de NHG als een overheidsgarantie. Hieruit vloeit voort dat leningen met NHG voor de geldverstrekker doorgaans minder solvabiliteit vereisen. Dit voordeel voor geldverstrekkers wordt aan consumenten 'teruggegeven' door de lagere hypotheekrente op een hypotheek met NHG.

Of iemand voor NHG in aanmerking komt, hangt onder andere af van zijn inkomen, de koopsom van de woning en eventuele kosten voor kwaliteitsverbetering. De voorwaarden (o.a. hoofdverblijf, bouwkundig rapport, taxatierapport) om een NHG te kunnen bekomen worden uitgebreid toegelicht op de website www.nhg.nl.

Deze niet-volstorte (NHG-) garantie is terug te vinden bij de STA Basel II-categorie 'gedekt door onroerend goed'. Er wordt rekening gehouden met de annuïtaire daling van deze NHG in alle berekeningen (deze daling is onder andere verwerkt in de LGD-parameter).

Hypothecaire inschrijving en hypothecaire volmacht

De belangrijkste garantie bij hypothecaire leningen is het pand waarvoor de leningen gegeven worden en waarop een hypothecaire inschrijving kan worden genomen. Bij de beoordeling van een krediet wordt steeds de pandwaarde mee in rekening genomen.

De waarde van een pand kan wijzigen en heeft dus een impact bij de beoordeling van het resterende kredietrisico. De evolutie van de pandwaarden wordt dan ook stelselmatig opgevolgd en er vinden periodieke herwaarderingen plaats van de pandwaarden.

De LTV (loan to value) parameter is een belangrijke indicator om vooreerst het initiële risico van nieuwe leningen (verhouding van de lening ten opzichte van de initieel ingeschatte pandwaarde) en later het resterende risico in te schatten.

Doordat in Nederland door de wetwijzigingen van 2013 de focus verlegd werd van bullet leningen naar leningen met maandelijkse kapitaalaflossingen is er een positieve evolutie van de verhouding lening/pandwaarde tijdens de looptijd van de leningen. Bij een bullet lening vindt de uiteindelijke volledige aflossing op eindvervaldag plaats. Tijdens de looptijd wordt dit kapitaal weliswaar opgebouwd via levensverzekeringen of beleggingsrekeningen.

5.4. Bijkomende toelichtingen bij de exposure categorieën

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van exposures volgens de classificatie naar tegenpartijen en naargelang het balansposten, buitenbalans of derivaten betreft.

Tabel 19: Uitsplitsing van risicoposities (voor CRM) volgens type per 31 december 2014

Gegevens per 31/12/2014	Balansposten	Buitenbalans	Derivaten	Totaal
Centrale overheden of centrale banken	3.887.028.142	0	0	3.887.028.142
Regionale en lokale overheden	678.607.775	0	0	678.607.775
Publiekrechtelijke entiteiten	15.353.010	0	0	15.353.010
Instellingen STA	223.419.711	12.860.716	0	236.280.427
Ondernemingen STA	132.525.497	3.847.225	6.032.907	142.405.629
Retailcliënteel STA	119.157.834	433.415.603	0	552.573.437
Gedekt door onroerend goed STA	207.615.463	589.032.260	0	796.647.723
Achterstallige risicoposities	5.468.189	0	0	5.468.189
Instellingen voor collectieve belegging	0	0	0	0
Aandelen (participaties)	28.198	0	0	28.198
Overige posten	241.138.632	0	0	241.138.632
Effectiseringsposities (STA)	0	0	0	0
	5.510.342.451	1.039.155.804	6.032.907	6.555.531.162
Instellingen IRB	2.209.634.129	0	97.466.951	2.307.101.080
Ondernemingen IRB	1.175.260.233	0	20.456.458	1.195.716.691
Gedekte obligaties IRB	155.406.624	0	0	155.406.624
Gedekt door onroerend goed IRB	22.473.409.787	285.376.500	0	22.758.786.287
Effectiseringsposities IRB	997.870.147	0	0	997.870.147
	27.011.580.920	285.376.500	117.923.409	27.414.880.829
Totale risicoposities	32.521.923.371	1.324.532.304	123.956.316	33.970.411.991

De belangrijkste geografische landen waar de Vennootschap actief is zijn België en Nederland (vandaar de grote risicopositie bij deze landen in volgende tabel). Naast de particuliere kredietverlening betreft het voor België in hoofdzaak de risicoposities op de Belgische overheid.

De geografische indeling van de beleggingsportefeuille is in deze en de volgende overzichten gebaseerd op het land van de uitgever.

Tabel 20: Geografische indeling van de risicoposities per 31 december 2014

Landcode	Land	Risicopositie	Aandeel	Kapitaalbeslag
AT	Oostenrijk	78.635.245	0,23%	572.175
AU	Australië	263.322.096	0,78%	5.630.419
BE	België	14.302.603.325	42,10%	99.162.184
BG	Bulgarije	7.243.051	0,02%	23
CA	Canada	182.296.571	0,54%	5.063.048
CH	Zwitserland	37.927.667	0,11%	1.370.353
CZ	Tsjechië (Republiek)	74.360.411	0,22%	1.574.828
DE	Duitsland	181.171.471	0,53%	7.026.388
DK	Denemarken	125.319.052	0,37%	3.998.997
ES	Spanje	214.473.784	0,63%	13.148.494
FI	Finland	42.203.373	0,12%	784.666
FR	Frankrijk	506.316.494	1,49%	14.051.528
GB	Verenigd Koninkrijk	524.690.146	1,54%	21.747.283
IE	Ierland	370.221.786	1,09%	2.893.648
IS	IJsland	20.202.524	0,06%	0
IT	Italië	193.966.349	0,57%	2.198.287
LU	Luxemburg	54.622.647	0,16%	1.487.826
MX	Mexico	30.903.266	0,09%	1.559.530
NL	Nederland	15.778.448.907	46,45%	171.901.339
NO	Noorwegen	93.354.859	0,27%	1.773.322
NZ	Nieuw-Zeeland	48.880.543	0,14%	449.301
PL	Polen	44.696.962	0,13%	406.616
SE	Zweden	184.728.843	0,54%	6.227.531
SI	Slovenië	79.759.850	0,23%	0
SK	Slowakije	197.890.320	0,58%	0
US	Verenigde Staten	324.707.539	0,96%	15.223.676
Andere	Posities per land < 3 miljoen	7.464.908	0,02%	68.611
Totale risicoposities		33.970.411.991	100,00%	378.320.074

In de volgende overzichten wordt de geografische uitsplitsing van de 4 grootste risico positie categorieën weergegeven.

Tabel 21: Geografische verdeling van de “door onroerende goed gedekte posities”

Naam tegenpartij	Land	2013	2014
Door onroerend goed gedekte posities	BE	8.646.497.188	9.330.745.512
Door onroerend goed gedekte posities	NL	13.450.579.091	14.195.482.569
Door onroerend goed gedekte posities	overige	28.623.382	29.205.929
		22.125.699.661	23.555.434.010

Bovenstaande tabel is opgesteld op basis van de geografische locatie van de kredietnemer waardoor er een post “overige” bestaat voor de kredietnemers die hun domicilie hebben (gewijzigd) naar “buiten België en Nederland”.

Tabel 22: Geografische verdeling van de exposures op centrale overheden en centrale banken

Naam tegenpartij	Land	Risicopositie 2013	Risicopositie 2014
Centrale overheden of centrale banken	AT	62.150.709	61.384.833
Centrale overheden of centrale banken	BE	3.510.473.948	3.037.946.242
Centrale overheden of centrale banken	BG	15.554.004	7.227.011
Centrale overheden of centrale banken	CZ	127.894.322	0
Centrale overheden of centrale banken	ES	0	33.365.305
Centrale overheden of centrale banken	FI	100.054.222	0
Centrale overheden of centrale banken	FR	102.537.115	0
Centrale overheden of centrale banken	IE	54.108.927	254.195.063
Centrale overheden of centrale banken	IS	0	20.202.524
Centrale overheden of centrale banken	IT	137.090.896	135.190.132
Centrale overheden of centrale banken	MX	0	7.153.661
Centrale overheden of centrale banken	LU	5.153.379	0
Centrale overheden of centrale banken	NL	14.740.000	18.330.000
Centrale overheden of centrale banken	PL	131.220.853	34.383.202
Centrale overheden of centrale banken	PT	30.842.412	0
Centrale overheden of centrale banken	SI	26.687.253	79.759.850
Centrale overheden of centrale banken	SK	208.583.693	197.890.320
Totaal centrale overheden of centrale banken		4.527.091.733	3.887.028.142

Tabel 23: Geografische verdeling van de (financiële) instellingen

Naam tegenpartij	Land	Risicopositie 2013	Risicopositie 2014
Instellingen	AT	116.692.339	16.448.089
Instellingen	AU	178.023.912	254.814.747
Instellingen	BE	214.556.125	157.386.960
Instellingen	CA	19.478.573	182.153.941
instellingen	CH	0	35.008.276
Instellingen	CZ	4.099.895	54.305.593
Instellingen	DE	32.326.588	73.103.187
Instellingen	DK	66.265.239	125.130.715
Instellingen	ES	120.507.714	10.294.954
Instellingen	FI	67.088.791	27.159.085
Instellingen	FR	258.364.772	297.432.179
Instellingen	GB	395.862.766	400.447.781
Instellingen	IE	50.565.662	23.188.793
Instellingen	IT	45.252.003	5.151.802
instellingen	LU	0	30.046.209
Instellingen	NL	443.494.686	394.977.274
Instellingen	NO	55.922.133	57.075.609
Instellingen	NZ	0	17.985.313
Instellingen	SE	241.453.360	156.160.804
Instellingen	SI	51.666.832	0
Instellingen	US	63.078.143	225.110.194
Instellingen	overige	242.698	0
Totaal instellingen		2.424.942.231	2.543.381.506

Tabel 24: Geografische verdeling van de ondernemingen

		2013	2014
Ondernemingen	BE	293.290.663	437.892.131
Ondernemingen	CZ	0	20.008.141
Ondernemingen	DE	0	56.593.279
Ondernemingen	ES	25.239.659	68.860.011
Ondernemingen	FI	10.036.222	15.000.249
Ondernemingen	FR	141.939.352	126.436.870
Ondernemingen	GB	120.041.831	80.331.403
Ondernemingen	IE	5.527.425	79.119.762
Ondernemingen	IT	41.706.471	23.097.910
Ondernemingen	LU	20.894.229	20.721.518
Ondernemingen	MX	10.015.510	23.749.582
Ondernemingen	NL	70.202.433	228.345.907
Ondernemingen	NO	36.514.095	36.279.250
Ondernemingen	PL	0	10.130.382
Ondernemingen	SE	0	28.281.576
Ondernemingen	US	129.239.209	83.274.350
Totaal ondernemingen		904.647.099	1.338.122.321

In de IFRS jaarrekening die op de website van de Vennootschap staat zijn de resterende looptijden per IFRS categorie weergegeven. Onderstaand overzicht geeft een indicatie van de gewogen gemiddelde resterende looptijd van de belangrijkste Basel categorieën. Bij de instellingen betreft het de resterende looptijd van financiële instrumenten met een looptijd van minstens één dag. Zichtdeposito's bij andere financiële instellingen (waaronder de NBB) en *cash collateral* werden niet mee opgenomen in de berekening van de resterende looptijd bij deze instellingen.

Tabel 25: Toelichting resterende looptijd (gewogen gemiddelde) per 31 december 2014

	Resterende looptijd in jaren 2014
Centrale overheden of centrale banken	2,98
Regionale en lokale overheden	4,06
Publiekrechtelijke entiteiten	9,17
Instellingen	2,78
Ondernemingen	3,13
Retailcliënteel	0,56
Gedekt door onroerend goed	17,31
Effectiseringsposities - ABS (totale gemiddelde looptijd)	6,50
Effectiseringsposities - MBS (totale gemiddelde looptijd)	34,48

Bij de ABS en MBS classificatie betreft het de gemiddelde resterende eindlooptijd (deze is dus niet gebaseerd op de call datum).

5.5. Toelichtingen bij de dubieuze risicoposities

Er zijn enkel achterstallige posities (meer dan 1 maand en meer dan 25 EUR) bij de risicoposities – categorieën 'retailcliënteel' en 'gedekt door onroerend goed'.

Onderstaande posities worden in de eigen vermogensberekening gecatalogeerd onder de kredieten in default. Deze kredieten situeren zich geografisch bijna volledig op de kernlanden België en Nederland.

Tabel 26: Geografische indeling van de achterstallige risicoposities

Land	Achterstallige risicopositie 2013	Achterstallige risicopositie 2014
BE	153.316.354	128.016.242
NL	100.197.270	97.283.557
Andere	2.572.353	1.777.350
Totale achterstallige risicoposities	256.085.977	227.077.149

Het betreft hier het totaal van de risicoposities die dus zowel volgens de standaardmethode als volgens de IRB methode verwerkt worden.

De op individuele basis bepaalde waardeverminderingen bedroegen 39.025.677 EUR per 31 december 2013 en 40.958.579 euro per 31 december 2014. Onderstaand overzicht geeft de evolutie en uitsplitsing naar activaklasse weer van de vermelde waardeverminderingen.

Tabel 27: Evolutie van de op individuele basis bepaalde waardeverminderingen

	beginsaldo 31/12/2013	aangroei via P&L	vrijgave via P&L	eindsaldo 31/12/2014
Leningen en vorderingen				
consumentenkrediet	4.039.789	1.056.957	-1.627.755	3.468.991
hypothecaire leningen	29.996.128	27.128.340	-23.677.508	33.446.959
leningen op termijn	663.598	600.910	-196.358	1.068.149
zichtdeposito's / voorschotten	4.096.967	327.442	-1.555.345	2.869.065
overige kredietvorderingen	229.195	267.744	-391.524	105.415
Totaal leningen en vorderingen	39.025.677	29.381.392	-27.448.490	40.958.579

De volgende tabel geeft de IBNR-voorziening weer zoals die intern per specifieke hypotheekportefeuille werd berekend bij de Vennootschap op basis van de Exposure At Default (hierna EAD).

Tabel 28: Overzicht berekende IBNR-voorziening per einde jaar

Portefeuille	31/12/2013		31/12/2014	
	EAD	IBNR	EAD	IBNR
Aspa België	7.337.406.251	2.317.029	8.091.991.693	567.756
Nederland	10.586.639.242	6.259.266	12.487.023.626	4.985.238
Green Apple	2.473.279.951	1.364.212	1.220.982.339	450.144
CBHK	568.828.458	988.853	486.988.812	616.047
Totaal		10.929.360		6.619.185

Per 31 december 2014 was er ook nog een collectieve waardevermindering van 259.458 euro voor een beperkte MBS portefeuille terwijl deze per einde 2013 1.865.801 euro bedroeg. Deze op portefeuillebasis aangelegde waardevermindering is aangelegd voor een beperkte RMBS portefeuille die onder de leningen en vorderingen geclassificeerd zijn.

Tenslotte werd in 2014 een voorziening aangelegd van 2,5 miljoen euro die een 'best estimate' raming is van de bijkomende waardeverminderingen die op leningen geboekt moeten worden naar aanleiding van:

- verdere verfijningen aan de interne processen voor het bepalen van de waardeverminderingen om een volledige overeenstemming met de EBA-reglementering hieromtrent te verzekeren en
- een verhoging van de toegepaste haircut op de bekomen waarborgwaarden bij de Nederlandse kredieten in portefeuille voor het bepalen van waardeverminderingen.

Per saldo is er hierdoor naast de collectieve waardevermindering van 259.458 euro, een IBNR van 6.619.184 euro en een collectieve voorziening van 2,5 miljoen euro.

In onderstaande tabel zijn de wijzigingen van de op individuele basis bepaalde waardeaanpassingen en de globale impact naar de resultatenrekening (zie kolom totale impact) terug te vinden voor het boekjaar 2014. Deze impact bedroeg 2.071.157 euro in 2014.

Tabel 29: Impact waardeaanpassingen op de resultatenrekening

	beginsaldo 31/12/2013	aangroei via P&L	vrijgave via P&L	eindsaldo 31/12/2014	recuperaties via P&L	rechtstreekse afboekingen	collectieve voorziening	totale impact op P&L
Consumentenkrediet	4.039.789	1.056.957	-1.627.755	3.468.991	-194.578	439.147	0	-326.229
Hypothecaire leningen	29.996.128	27.128.340	-23.677.508	33.446.959	-203.523	2.225.135	-1.810.175	3.662.268
Leningen op termijn	663.598	600.910	-196.358	1.068.149	0	39155	0	443.707
Zichtdeposito's / voorschotten	4.096.968	327.442	-1.555.345	2.869.065	-467.709	1.601.592	0	-94.020
Overige kredietvorderingen	229.195	267.744	-391.524	105.415	-30.196	145.751	-1.606.343	-1.614.569
Totaal leningen en vorderingen	39.025.678	29.381.393	-27.448.490	40.958.579	-896.006	4.450.780	-3.416.518	2.071.157

5.6. Niet bezwaarde activa

Via een circulaire 2015/03 heeft de Belgische toezichthouder de richtsnoeren van de Europese Bankautoriteit (EBA) van 27 juni 2014 over de openbaarmaking van bezwaarde en niet-bezwaarde activa in het Belgische prudentiële kader ten uitvoer gebracht.

De instellingen moeten op voortschrijdende basis informatie over de voorafgaande twaalf maanden openbaar maken uitgaande van mediaanwaarden van ten minste driemaandelijke gegevens. Wat betreft de openbaarmaking van de informatie over de eerste rapportageperiode kunnen de instellingen er evenwel voor kiezen de gegevens per 31 december 2014 te gebruiken. Deze laatste optie werd - met toestemming van de toezichthouder - dan ook genomen voor deze eerste rapportering.

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de bezwaarde activa bij de Vennootschap op rapportering toestand 31 december 2014 :

- collateral voor swaps en caps voor een nominaal bedrag van 489.285.000 euro met een fair value waarde van 583.343.619 euro
- collateral voor repo's voor een nominaal bedrag van 367 miljoen euro met een fair value waarde van 410.538.477 euro
- een aparte rekening bij de NBB als waarborg voor BankCardCompany waarop een effect van nominaal 31 miljoen werd geblokkeerd
- de Vennootschap heeft een kredietlijn bij de NBB van 250 miljoen waarvoor effecten zijn gereserveerd (mocht de kredietlijn worden aangesproken).

Er is dus voor nominaal 856.285.000 euro bezwaard in het kader van de afgeleide instrumenten en repo's en nominaal 31 miljoen in het kader van het gebruik van kredietkaarten door de klanten van de Vennootschap.

De effecten die als onderpand gegeven werden staan allemaal onder de "voor verkoop beschikbare activa" geassocieerd in de IFRS balans.

De Vennootschap heeft geen covered bonds uitgegeven en de kredieten die geëffectiseerd werden staan door de consolidatie van de SPV Green Apple terug op de balans van de Vennootschap.

Er werden in het kader van het collateralbeheer bij de afgeleide instrumenten voor 21.850.884 euro cash betaald. Verder werd er 5.272.000 euro cash ontvangen in het kader van de uitgevoerde repotransacties.

Buiten bovenvermelde gestelde zekerheden werden er bij de Vennootschap geen andere activa bezwaard. De rest van de activa op de balans kunnen dan ook als niet bezwaard beschouwd worden.

5.7. Andere aan het kredietrisico gerelateerde risico's

Wederpartijrisico

In de beleidslijn financieel risico worden onder het hoofdstuk 'Krediet- en concentratierisico' uitgangspunten en limieten opgesomd met betrekking tot de wederpartijen. Het betreft hier limieten (voor beleggingen) per activaklasse, maar ook ten aanzien van het concentratierisico per tegenpartij. In de beleidslijn kredietrisico worden onder het hoofdstuk 'Concentratierisico en concentratielimieten' de uitgangspunten en limieten opgesomd met betrekking tot de wederpartijen.

Zekerheden

In het kader van haar kredietverlening ontvangt de Vennootschap zekerheden. Het betreft hier voornamelijk hypothecaire inschrijvingen op panden en in pand gegeven activa voor retail kredietverlening.

Daarnaast heeft de Vennootschap ook zakelijke zekerheden verstrekt op haar eigen activa in het kader van de uitoefening van haar activiteiten.

Wrong-way risico

Het algemeen *wrong-way* risico is het risico dat ontstaat wanneer de kans op wanbetaling van de wederpartijen een positieve correlatie vertoont met algemene marktrisicofactoren. In de beleidslijnen 'Financieel risico' en 'Kredietrisico' wordt het algemeen beleid voor het kredietrisico en concentratierisico opgesomd.

Door middel van dit beleid wordt ernaar gestreefd deze risico's te beperken waardoor de impact van mogelijke positieve correlatie met de algemene marktrisicofactoren beperkt wordt door een algemene risicospreiding over bijvoorbeeld meerdere activaklassen en meerdere tegenpartijen.

6. Toelichtingen bij het gebruik van de standaardbenadering

De Vennootschap deed in 2014 zowel berekeningen volgens de standaardmethode als volgens de “interne rating based” (IRB)methode. Vandaar dat beide methodes worden toegelicht.

6.1. Gebruik ratings van ratingbureaus

De Vennootschap gebruikt de ratings van volgende drie ratingbureaus (Erkend Krediet Beoordelingsbureau – EKBI) bij het bepalen van de wegingpercentages: Standard & Poors (hierna S&P), Moody's en Fitch.

Deze extern bekomen ratings worden gebruikt bij volgende Basel-categorieën.

De Vennootschap gebruikt de gepubliceerde standaardindelingen om het gewogen risicovolume te bekomen op basis van de ratings van de betrokken effecten.

Tabel 30: Overzicht Basel II STA categorieën waarbij ratings worden gebruikt per einde jaar

Risicopositie (STA)	Exposure 31/12/2013	Exposure 31/12/2014
Centrale overheden of centrale banken	4.527.091.733	3.887.028.142
Regionale en lokale overheden	795.176.160	678.607.775
Publiekrechtelijke entiteiten	9.969.046	15.353.010
Instellingen	599.576.760	236.280.427
Ondernemingen	97.392.464	142.405.629

De effectisering posities worden allen volgens de IRB methode gewogen.

6.2. Afgeleide producten

De Vennootschap gebruikt de 'methode gebaseerd op de waardering tegen marktwaarde' voor de berekening van de eigen vermogensvereisten van haar afgeleide producten.

Per 31 december 2014 was er een *exposure* van 123.956.316 euro voor de op de balans aanwezige afgeleide instrumenten (*swaps* en *caps*). Deze risicopositie waarde (potentiële vervangingskost) werd berekend conform de vermelde methode gebaseerd op de waardering tegen marktwaarde.

De risicopositiewaarde is hierbij gelijk aan de som van de volgende elementen:

- de actuele vervangingskost op basis van de marktwaarde van de verrichtingen met een positieve waarde; en
- het potentieel toekomstig kredietrisico, i.e. het product verkregen door vermenigvuldiging van de notionele hoofdsom (of onderliggende waarde) met een respectievelijk percentage.

Het percentage wordt als volgt bepaald op basis van de resterende looptijd:

• Eén jaar of korter	0 %
• Eén tot vijf jaar	0,5 %
• Langer dan vijf jaar	1,5 %

De actuele vervangingskost op basis van de markwaarde bedroeg 23.866.446 euro per 31 december 2014 en het bedrag van het potentieel toekomstig kredietrisico 100.089.870 euro.

De exposures van de afgeleide producten, met steeds een financiële instelling als tegenpartij, zijn terug te vinden onder de categorie instellingen.

Tot nader order wordt er geen netting toegepast bij de berekening van de eigen vermogensvereiste van de afgeleide instrumenten. Het bedrag van 23.866.446 euro is dan ook volledig terug te vinden op de activazijde van de IFRS balans van de Vennootschap.

In de IFRS jaarrekening van de Vennootschap - die terug te vinden is op de Argenta website - zijn de nominale bedragen en andere toelichtingen over alle afgeleide instrumenten terug te vinden.

Collateral management afgeleide instrumenten

Voor de door de Vennootschap afgesloten of gekochte afgeleide producten bestaat er een uitgebreud *collateral management*. Met elke tegenpartij is er een *Credit Support Annex* (hierna CSA) van de *International Swaps and Derivatives Association* (hierna ISDA) afgesloten. Deze CSA's zijn voornamelijk afgesloten om het tegenpartijrisico te minimaliseren. Veranderingen in marktwaarde van de afgeleide producten leidden tot de uitwisseling van *collateral* (in de vorm van effecten of cash).

Per 31 december 2014 werden er voor (nominaal) 489.285.000 euro effecten in pand gegeven voor de swaps en caps en werd er 21.850.884 euro betaald als *cash collateral* voor de eerder vermelde afgeleide instrumenten.

7. Toelichtingen bij het gebruik van de (F)IRB-methode

7.1. Kredietrisico – (F)IRB-goedkeuring

Vanaf rapporteringtoestand 30 september 2009 wordt de IRB-methode gebruikt voor de hypotheekportefeuilles. De Verenootschap past hierbij een 10 % LGD floor toe voor haar hypothecaire leningen inclusief de Nederlandse NHG hypothecaire leningen. Vanaf 2012 mag de (F)IRB-benadering ook gebruikt worden voor de portefeuilles ondernemingen, instellingen en gedekte obligaties. De in de Basel overgangsbepalingen vastgelegde floor van 80 % (op de berekeningen volgens de Basel I principes) is tot nader order nog van toepassing.

Het laatste IRB model voor de portefeuille hypothecaire leningen Nederland werd aanvaard met de vereiste dat er stelselmatig een vergelijking dient gemaakt te worden tussen de berekeningen volgens de standaardmethode en de IRB methode. Zijn de uitkomsten van de berekeningen van de standaardmethode hoger dan deze van de IRB methode dan vormen deze eerste de basis voor de rapportering en gelden ze als uiteindelijke vereiste.

De implementatie van de zogenaamde Basel vereisten is een voortdurend verder evoluerend proces binnen de Verenootschap. Gedurende de voorbije jaren werd er dan ook steeds verder gewerkt om aan alle regulatorische en interne vereisten te voldoen.

Binnen het governancekader en de verdere FIRB-uitrol werden volgende stappen gezet. Aan overheden (in hoofdzaak lokale en regionale besturen) werd in het afgelopen jaar verder interne ratings toegewezen die relevant zijn binnen het acceptatiekader en tevens gehanteerd worden voor monitoring- en beheersdoeleinden en in het kader van Pijler 2 kapitaalberekeningen. Voor regulatorische kapitaalberekeningen blijft de Verenootschap de gestandaardiseerde benadering toepassen op overheden. Voor bancaire en corporate tegenpartijen is dit de FIRB-benadering.

Binnen het vooropgestelde FIRB-governance kader werd in 2014 een review uitgevoerd op de FIRB-modellen voor banken en corporates. Hieruit is een sterke model performantie gebleken. De Verenootschap voerde dit laatste jaar een meer leane aanpak van de review-werkzaamheden. De interne ratingmodellen maken jaarlijks het voorwerp uit van een kritische analyse. Zo werd in 2014 een update van het scoringsmodel voor corporate tegenpartijen voorbereid.

7.2. Interne ratingsystemen

7.2.1. Structuur van de interne ratingsystemen

De risicoposities op retailcliënteel (hypothecaire leningen), effectiseringsposities (ABS en MBS) en risicoposities op ondernemingen, instellingen en gedekte obligaties worden bij de Verenootschap verwerkt volgens de (F)IRB-methode.

Om de toelating te krijgen om deze (F)IRB-methode te mogen toepassen, werden er interne rating systemen ontwikkeld om het kredietrisico van de hypotheekportefeuilles in te schatten. In deze systemen worden modellen ontwikkeld om de Basel parameters PD en LGD te beoordelen en te evalueren.

Het PD-model kent aan elk kredietdossier een score toe. Deze scoring gebeurt op basis van variabelen met eraan verbonden modaliteiten, die zowel productkenmerken als kenmerken verbonden aan de ontleners betreffen. Op basis van deze scores worden risicoklassen gevormd. Aan iedere risicoklasse wordt een langetermijn-PD gekoppeld, zijnde het historisch gemiddelde falingspercentage eventueel gecorrigeerd omwille van conservativiteit of *forwardlooking*.

De link tussen de rating en de PD wordt bepaald gedurende het kalibratieproces (als onderdeel van de modelontwikkeling) en wordt herzien en aangepast tijdens de jaarlijkse review.

Om de grootte van het verlies in te schatten, werden LGD-modellen ontwikkeld. Ook deze LGD-pooling gebeurt op basis van een aantal variabelen. Aan iedere LGD-pool wordt een gemiddeld LGD-percentages toegekend. Op die manier wordt ieder uitstaand krediet in portefeuille ondergebracht in een bepaalde LGD-pool en wordt aan dat krediet het gemiddelde LGD-percentages van die pool toegewezen. Bij deze inschatting wordt onder meer rekening gehouden met de pandwaarden en de NHG (als kredietrisicomatigings-elementen). De historische gemiddelden worden gecorrigeerd om rekening te houden met een downturn.

De EAD is het bedrag dat de cliënt verschuldigd is aan de Vennootschap op het moment van default. Het bestaat onder meer uit de volgende componenten: het uitstaand kapitaal op het ogenblik van default, de achterstallige kapitaalaflossingen en interesten (vanaf datum achterstal tot datum van default), de verwijlinteresten en de vergoeding voor wederbelegging.

Voor de onbenutte kredietlijnen en de offertes in de pijplijn werden geen modellen opgebouwd om een *Credit Conversion Factor* (hierna CCF) te berekenen vermits er beslist werd om tot nader order een CCF-factor van 100 % te gebruiken. CCF-modellen schatten het gedeelte van de buitenbalansverplichtingen in, dat opgenomen zou worden op het moment dat een cliënt in default zou gaan.

Voor de MBS-portefeuille wordt de (F)IRB weliswaar toegepast via een *External Ratings Based Approach* met opvolging van een aantal Key Performance Indicatoren (KPI's).

Voor de risicoposities op ondernemingen, instellingen en gedekte obligaties werd een intern ratingsysteem geïmplementeerd om de Basel II-parameter PD te beoordelen en te evalueren. Het ratingmodel kent aan elke tegenpartij een score of rating toe op basis van kwalitatieve en kwantitatieve variabelen. De link tussen de rating en de PD wordt opnieuw tijdens een kalibreringsproces bepaald, en jaarlijks herzien, op basis van historische obligaties. Voor LGD worden de regulatorie verliespercentages gebruikt als IRB-input.

7.2.2. Integratie van de Basel parameters

De inbedding van de (F)IRB-benadering omtrent het Basel kredietrisico werd verwezenlijkt door de verwerking ervan in de respectievelijke beleidslijnen, in het kredietacceptatieproces, in de besluitvorming, in het risicobeheer, in het investeringsbeleid en de interne toewijzing van kapitaal. De gebruikte kredietrisicomodellen spelen hierin een essentiële rol.

De implementatie en inbedding in de operationele kredietafdelingen van de opties omtrent het Basel kredietrisico in ruime zin wordt opgevolgd op basis van de use test. Dit aspect omvat onder meer de implementatie van de modellen in de operationele business- en risicobeheeromgeving (kredietapplicatie en de Basel II-scorings-, meet- en berekeningssoftware).

De afdeling Kredietrisicobeleid verzorgt het monitoringproces rond de performance van de modellen voor de hypotheekportefeuilles. Zij verzamelt de noodzakelijke informatie nodig voor de uitvoering van de monitoringactiviteit en rapporteert hier intern over. De taken van deze directie Kredietrisicobeleid en van alle andere bij het kredietproces betrokken partijen zijn beschreven in een beleidslijn 'kredietrisicobeleid retail kredieten'.

De operationele kredietafdelingen zijn belast met het toekennen en beheren van kredieten volgens de voor ieder product en / of jurisdictie geldende autorisatie- en acceptatiekaders en toekenning- en beheersprocedures. Zij werken in dit verband ook volledig Basel compliant: zij maken in hun processen en procedures actief gebruik van de PD-, LGD- en EAD-modellen en voorzien de nodige tijd en aandacht aan de effectieve inbedding van alle relevante Basel II-normen en -regels.

Dit houdt ook de nodige inspanningen in om zowel de feedback van de afdeling Kredietrisicobeleid in overweging te nemen als zelf feedback te geven omtrent het gebruik van de modellen in de dagdagelijkse kredietprocessen.

Er wordt door de afdeling Kredietrisicobeleid periodiek een analyse gemaakt van de frequentie, de redenen en soorten van verschillen (outliers) tussen de modeluitkomsten en de standpunten van de autorisatoren. Op basis van deze analyse wordt er nagegaan of er al dan niet behoefte is aan het invoegen van nieuwe risicofactoren in de modellen.

De directie Thesaurie & ALM, dienst CRA (Credit Risk Analyse) verzorgt een analoog monitoringproces voor de performance van de modellen voor de risicoposities op ondernemingen, instellingen en gedekte obligaties.

Dit proces, samen met de onderliggende taken en verantwoordelijkheden, werden ook in een omvattende beleidslijn 'herziening van interne kredietrisicomodellen' vastgelegd. Deze beleidslijn heeft tot doel na te gaan of de interne kredietrisicomodellen geschikt zijn om het kredietrisico waarop ze betrekking hebben correct weer te geven, via:

- de analyse van het model en de omgeving waarin het model opereert;
- de dekkingsgraad;
- de performantie van het model via het toetsen van modeluitkomsten aan limieten en knipperlichten; en
- de analyse van de correcte implementatie en toepassing van het model (usage) en de rol die het model speelt in het besluitvormingsproces en bij risicobeheer (use test).

7.2.3. Organisatie van het (F)IRB proces

De afdeling Kredietrisicobeleid is, naast de operationele aspecten inzake beheer van gefaalde kredieten, verantwoordelijk voor de eerste lijn controle omtrent Kredietrisicobeleid. De afdeling Kredietrisicobeleid staat onder meer in voor de verdere modelontwikkeling, het onderhoud en de controle van de interne ratings.

Voor de modellen voor de risicoposities op ondernemingen, instellingen en gedekte obligaties wordt de eerstelijnsfunctie uitgevoerd door de dienst CRA binnen de directie Thesaurie & ALM.

Binnen het governancekader voor het beheer van de kredietrisicomodellen en binnen de daartoe opgezette projectwerking, verleent de overkoepelende directie Risk assistentie bij de (door)ontwikkeling van de interne modellen.

Hierbij wordt vanuit de directie Risk onder meer ondersteuning verstrekt aan Kredietrisicobeleid in de vorm van projectmanagementactiviteiten. Daarnaast voert de directie Risk een tweedelijnscontrole uit. Dit behelst een kritische evaluatie van en het uitvoeren van (onafhankelijke) risicochecks op de aangemaakte eerstelijnsrapporteringen.

7.2.4. Controlemechanismen bij het (F)IRB-modelproces

Het validatieproces van de modellen werd opgenomen door de interne validator (validatiecel) die hiërarchisch rapporteert aan de CRO. De validator (validatiecel) is hierbij onafhankelijk van zowel de business als van de ontwerpers/modellers.

De conceptuele validatie heeft als doel vast te stellen of het modelontwerp past in de visie van Argenta's risicopolitiek (beoordeling van het risico, *risk mitigants*, controles), of het model methodologisch correct en consistent is met het beleid van Argenta en ten slotte of het ontwerp voldoet aan de regelgeving.

Na de modelgoedkeuring worden de modellen geïmplementeerd in de systemen. De implementatievalidatie heeft als doel na te gaan of het geïmplementeerde model hetzelfde is als hetgeen men ontwikkeld en goedgekeurd heeft. De implementatievalidatie heeft zowel betrekking op de implementatie binnen de organisatorische als de technische implementatie in de eigen IT-omgeving met bijzondere aandacht voor de *use test*-aspecten.

Eenmaal het model in gebruik is, is het van belang te weten of het model bevredigend blijft werken. De monitoring van de prestaties van het risicomodel omvat onder meer een vergelijking van de modelvoorspellingen met de realisaties. De Vennootschap beoordeelt aan de hand van interne standaarden of de verschillen tussen de modelvoorspellingen en de realisaties toelaatbaar zijn.

Door Kredietrisicobeleid en Thesaurie & ALM wordt er een analyse gemaakt van de frequentie, de redenen en soorten van beroep tegen modeluitkomsten en de afhandeling daarvan. Zij stellen ook het (in regel) jaarlijkse evaluatierapport op omtrent de modellen. Het evaluatierapport stelt activiteiten voor de modelperformantie te optimaliseren via gerichte acties, zoals het toevoegen van bijkomende variabelen. Op deze manier vinden er aanpassingen of herkalibreringen plaats van de modellen.

Interne audit

Interne audit heeft in de loop van de voorbije jaren op continue basis audits uitgevoerd met betrekking tot het Basel pijler 1 kredietrisico. De afdeling interne audit heeft immers de taak om vast te stellen of een bank die zich wil kwalificeren voor de geavanceerde benadering voor kredietrisico van Basel, voldoet aan alle minimumvereisten. De afdeling 'Interne audit' doet hierbij een beroep op onafhankelijke interne en externe experts en op de resultaten van de validator, nadat de validatiewerkzaamheden geauditeerd zijn.

De validator neemt hierbij de rol op van partij die onafhankelijk is van de modelontwikkeling en van de business die de kredietrisicomodellen valideert. De taak van de validator wordt duidelijk omlijnd en concreet omschreven in een governancekader voor modelmanagement.

Stresstesten

Naast het uitvoeren van en rapporteren over de backtesting van de interne meetsystemen ter bepaling van de PD, LGD en EAD worden er door Kredietrisicobeleid en Thesaurie & ALM in samenwerking met Risk stresstesten uitgevoerd. Stresstesting is het meten van de effecten van ernstige, maar geloofwaardige economische condities op de eigen portefeuille. De resultaten van de stresstesten geven een inzicht in het effect van mogelijke ongunstige economische ontwikkelingen op het risicoprofiel van de Vennootschap.

De stresstesten worden uitgevoerd op het kredietrisico in de portefeuilles met de volgende intenties:

- a. de effecten te bepalen op de kapitaal toereikendheid, de eigen rating en de hoogte van mogelijke verliezen;
- b. vast te stellen in welke mate een buffer moet gevormd worden om stress-scenario's op te vangen;
- c. inzicht te krijgen in de relatie tussen macro-economische variabelen en de parameters die bepalend zijn voor het kredietrisico; en
- d. te voldoen aan de eisen die gesteld worden vanuit de toezichthouder.

De stresstesten voor de hypotheekportefeuilles worden uitgevoerd om de gevolgen van schokken op de hypotheekmarkt te kunnen bepalen. In dit kader is de Vennootschap gevoelig voor een daling van de huizenprijzen, stijgend werkloosheid, een daling van de koopkracht en een stijgende rente.

7.3. Opgebouwde modellen

7.3.1. Interne kredietrisicomodellen voor exposure op retailcliënteel

De Vennootschap heeft drie globale modellen opgebouwd voor de hypothecaire leningen (residential mortgages). Een model werd opgebouwd voor de portefeuille hypothecaire leningen geïnitieerd door het eigen kantorenet van de Vennootschap. Dit model heeft een PD-model met tien modelvariabelen en een LGD-model dat gebaseerd is op historische gemiddelden.

Een tweede model werd opgezet voor de zogenaamde CBHK-portefeuille, zijnde de portefeuille die in het verleden werd opgebouwd via het CBHK-makelaarskanaal. Het PD-model werd hier opgebouwd met zes variabelen en het LGD-model is gebaseerd op historische gemiddelden.

Ten slotte werd een derde model ontwikkeld voor de in Nederland toegestane hypothecaire leningen bestaande uit een PD-model dat werd opgebouwd op twee variabelen, waarvan één variabele gebaseerd is op twaalf gegevens die beschikbaar zijn bij aanvang van het krediet, en een LGD-model. Voor het beheer en de administratie van de hypotheekportefeuille in Nederland doet de Vennootschap beroep op externe service providers.

Een belangrijk onderscheidend element bij de LGD-berekening van de portefeuille Nederlandse hypothecaire leningen is de reeds vermelde NHG. NHG is de naam van de garantie die iemand in Nederland kan krijgen als hij / zij een lening afsluit voor het kopen of verbouwen van een woning. De NHG houdt in dat bij het afsluiten van een hypothecaire lening de WEW borg staat voor de lening. De ontleners betaalt hiervoor een eenmalige premie.

Voor de Nederlandse portefeuille werden er in 2013 nieuwe interne modellen ontwikkeld. Het nieuwe PD-model heeft 8 variabelen en het LGD-model is gebaseerd op historische gemiddelden. In 2013 werd een parallelle run gedaan, zodat in 2014 kon worden overgeschakeld naar dit model. Zoals vermeld heeft de toezichthouder wel als voorwaarde gesteld dat er stelselmatig een vergelijking tussen de berekeningen volgens de STA en IRB methode dient te gebeuren.

Pooling – toewijzingen aan risicoklassen

De individuele risicoposities worden toegewezen aan een risico-PD-klasse (10 PD-klassen bij de Aspa-kredieten, 8 PD-klassen bij de CBHK-kredieten en 10 PD-klassen bij de Nederlandse deelportefeuille). Gefaalde leningen worden in de defaultklasse ingedeeld. Iedere klasse of pool bevat voor de desbetreffende portefeuille kredieten met een gelijkaardig risicoprofiel. De beste risico's zitten in klasse 1, de slechtste in laagste klasse (de defaultklasse).

Voor de bepaling van het aantal risicoklassen wordt er gezocht naar een indeling in een maximaal aantal risicoklassen die significant verschillend zijn van elkaar.

7.3.2. Interne kredietrisicomodellen voor exposure binnen de beleggingsportefeuille

In het kader van een gepast en gedegen risicobeheer werden alle bancaire en corporate tegenpartijen in een tijdsspanne van één jaar via een eerstelijnsanalyse geanalyseerd. Dit past ook binnen het governance verhaal gekoppeld aan Argenta's FIRB-statuut.

Deze analyse maken alle het voorwerp uit van een systematische risicocheck, als onderdeel van een jaarlijks terugkerend proces. Iedere bank en corporate krijgt voor opname in de portefeuille een interne rating toegewezen, conform het binnen Argenta bekrachtigde en geïmplementeerde FIRB-kader en minstens jaarlijks worden deze aan een herziening onderworpen. Op die manier zijn intussen ongeveer 200 tegenpartijen van een interne rating voorzien. De resultaten van deze ratingonderzoeken komen aan bod op het maandelijks georganiseerde Ratingoverleg.

De onderliggende ratingmodellen voor de low default-portefeuille werden door S&P ontwikkeld en brengen voor elke debiteur een twintigtal variabelen in rekening.

Interne ratings zijn steeds gebaseerd op twee pijlers, naast het gebruik van de statistische onderbouwde *expert-judgement* modellen worden per debiteur fundamentele risicoanalyses uitgevoerd welke aan onafhankelijke tweedelijnscontroles worden onderworpen. De kalibrering van de aan de interne ratings gekoppelde PD-waarden gebeurt op basis van historische data.

7.4. Overzicht risicoposities (F)IRB-methode

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de exposure, gemiddelde PD, gemiddelde LGD, RWA en gemiddeld risicogewicht per 31 december 2014.

Tabel 31: Overzicht van de exposures volgens (F)IRB-methode per 31 december 2014

Gegevens per 31/12/2014	Exposures	Gem PD %	Gem LGD %	RWA	Gem RW %
Totaal exposures	27.414.880.828			4.190.753.452	
IRBA Balansposten	22.508.393.438	1,90%	12,00%	2.432.751.786	10,81%
Buitenbalans	285.376.500	0,42%	10,00%	14.324.405	5,02%
Provisies	-34.983.651				
IRBF Balansposten	4.538.171.132	0,12%	44,00%	1.662.910.574	36,64%
Derivaten	117.923.409	0,12%	45,00%	80.766.687	68,49%

In bovenstaande tabel staan de effectieve LGD-percentages. Bij de RWA-berekening van de hypothecaire leningen werd rekening gehouden met de gevraagde LGD floor van 10 % in plaats van de effectieve LGD.

Bij de buiten balansposten (die bestaan uit onbenutte kredietlijnen en bindende offertes – de zogenaamde pijplijn) wordt er standaard een CCF van 100 % gebruikt.

De volgende tabel geeft de berekende expected loss (hierna EL) per hypothecaire deelportefeuille weer, rekening houdend met de effectieve LGD en de toegepaste LGD-floor van 10 %.

Tabel 32: Overzicht EL per hypothecaire deelportefeuille per 31 december 2014

Gegevens per 31/12/2014	ASPA	CBHK	Nederland	Totaal
Totaal opgenomen provisie	7.422.610	7.166.608	20.394.432	34.983.651
ELeff lgd	9.085.585	9.039.055	32.065.175	50.189.814
> non-defaults	1.662.975	1.872.447	17.989.854	21.525.275
> defaults	7.422.610	7.166.608	14.075.321	28.664.539
ELlgd floor	11.593.554	9.399.609	32.523.230	53.516.392
> non-defaults	4.170.944	2.233.000	18.447.909	24.851.853
> defaults	7.422.610	7.166.608	14.075.321	28.664.539

Per 31 december 2014 was het totaal aan EL (met de effectieve LGD) voor zowel de defaults als non-defaults 50.189.814 euro. Rekening houdend met de LGD-floor van 10 % was er een EL van 53.516.392 euro.

Voor de individuele kredieten opgenomen in de laagste PD-klasse (de defaultklasse) waren er individuele provisies voorzien van 34.983.651 euro. Sinds 2008 werd er ook een collectieve IBNR-voorziening aangelegd voor de hypothecaire portefeuilles waarvoor er IRB-modellen werden opgebouwd. Deze aangelegde IBNR-voorziening bedroeg 6.619.185 euro per 31 december 2014.

Door de toepassing van de floor van 80 % worden de volgens de Basel II-principes berekende RWA en eigenvermogensvereiste in feite 'overruled' door de volgens de Basel I-principes berekende vereiste. Dit leidt tot een eigen vermogensvereiste van 633.858.176 euro voor de Vennootschap.

Tabel 33: Totale eigenvermogensvereiste per einde jaar

	31/12/2013	31/12/2014
Kredietrisico - STA	60.151.059	44.253.491
Kredietrisico - IRB	224.927.456	322.293.181
Effectiseringsposities - IRB	26.324.246	15.395.089
Operationeel risico	37.902.504	47.075.375
CVA risico	0	9.587.485
Andere landgebonden eigen vermogenvereiste	34.581.190	35.720.143
Totaal eigen vermogenvereiste	383.886.454	474.324.764
EV vereiste volgens Basel I principes	723.130.458	792.322.720
Toepassing floor van 80%	578.504.366	633.858.176
Effectieve eigen vermogenvereiste	578.504.366	633.858.176

8. Posten buitenbalans

De posten buiten balanstelling kunnen overeenkomstig de berekeningen van het gewogen risicovolume bij het kredietrisico ingedeeld worden in twee groepen:

- Posten buiten balanstelling, met als belangrijkste categorieën de gegeven garanties – borgtochten, kredietverbintenissen en onbenutte gedeelte van toegestane kredietlijnen;
- afgeleide producten: de Vennootschap heeft enkel afgeleide producten die werden afgesloten in het kader van het ALM beheer (afdekkingen).

Voor de vermelde posten zijn er verschillende methodes om het gewogen risicovolume te berekenen. Voor de afgeleide producten gebruikt de Vennootschap de methode gebaseerd op de waardering tegen marktwaarde. Deze berekeningsmethode werd al toegelicht bij hoofdstuk 6.2. Afgeleide producten.

Buiten de swaps afgesloten in het kader van de effectiseringsoperaties (hoofdstuk 11. Toelichtingen bij effectisering) zijn er enkel afgeleide producten (swaps en caps) die afgesloten werden in het kader van de afdekking van het renterisico. Voor de andere posten buiten balanstelling voorziet Basel II het gebruik van omrekeningsfactoren (CCF). Deze omrekeningsfactor bedraagt 50 % of 100 % voor de garanties (afhankelijk van het type van garantie). Hierdoor wordt de risicopositie verminderd tegenover dezelfde risicopositie die op de balans staat.

Kredietverbintenissen en onbenutte gedeelte van toegestane kredietlijnen zijn de nog niet gebruikte delen van kredieten. De omrekeningsfactor kan 0 %, 20 %, 50 %, 75 % of 100 % bedragen (onder andere afhankelijk van benaderingsmethode en producttype).

Naast de risicopositie van 123.956.316 euro van de 'afgeleide producten' was er per 31 december 2014 een risicopositie van 1.324.532.303 euro 'andere posten buiten balanstelling'.

De unconditionally cancellable credit card commitments zijn niet opgenomen in tabel 35 vermits zij een 0% weging hebben voor het kredietrisico.

Tabel 34: Overzicht buitenbalans bedragen per 31 december 2014

Niet kredietvervangende garanties	3.847.225
Kredietverbintenissen en onbenutte kredietlijnen	881.233.783
Blootstelling op tegenpartijen bij afgeleide instrumenten en repo's	12.860.716
Subtotaal	897.941.725
Unconditionally cancellable credit cards commitments	426.590.579
Totaal	1.324.532.303

Tabel 35: Risicoposities, gewogen risicovolume en eigen vermogenvereiste van de posten buiten de balanstelling volgens omrekeningsfactor per 31 december 2014

	IRB	20%	50%	100%	Totaal
Risicoposities	285.376.500	173.561.675	5.817.634	433.185.916	897.941.725
Gewogen risicovolume	14.324.405	26.226.612	2.181.613	34.129.121	76.861.751
Eigenvermogenvereiste	1.145.952	2.098.129	174.529	2.730.330	6.148.940

9. Beheer van het renterisico

In dit hoofdstuk wordt meer informatie gegeven bij de gehanteerde aannames van de Vennootschap bij de opvolging van het renterisico in het banking book (interest rate risk in the banking book – IRRBB).

Het renterisico wordt gedefinieerd als de huidige en toekomstige blootstelling van de winstgevendheid en het vermogen van een instelling aan ongunstige rentebewegingen.

Het *banking book* is het geheel van de rentende vermogensbestanddelen van de instelling die niet tot de handelsportefeuille behoren. Niet-rentende vermogensbestanddelen (daarbij inbegrepen de niet-rentende elementen van het reglementair eigen vermogen van de instelling) maken geen deel uit van het *banking book*. De rentende vermogensbestanddelen van de Vennootschap behoren uitsluitend tot het *banking book*.

Alle keuzes en hypothesen voor de meting van het renterisico in het model zijn in principe gebaseerd op economische variabelen en verwachtingen. Bij het meten van het renterisico moet zowel vanuit een inkomensperspectief (via het renteresultaat) als vanuit een economische waardeperspectief gerapporteerd kunnen worden.

De 'economische waarde van het *banking book*' kan omschreven worden als 'de algebraïsche som van de tegen de geldende marktrente en over hun rentelooptijd verdisconteerde verwachte cashflows van de vermogensbestanddelen van het banking book'.

'Het renteresultaat is het verschil tussen renteopbrengsten en rentekosten.' Op geconsolideerd niveau wordt er rekening gehouden met de marktwaardewijzigingen van afgeleide instrumenten die via de winst- en verliesrekening worden verwerkt. Vanaf 1 oktober 2008 wordt er op een deel van de afgeleide instrumenten weliswaar hedge accounting (in de regel reële waardeafdekking voor een portfolio hedge van *interest rate risk*) toegepast.

De vermogensgevoeligheid is de blootstelling van de economische waarde van de onderneming aan ongunstige rentebewegingen en inkomstengevoeligheid de blootstelling van het (rente)inkomen van de instelling aan diezelfde ongunstige rentebewegingen.

Schommelingen in de economische waarde zijn bij een rentegevoelige onderneming sterk afhankelijk van de *duration gap*, zijnde het verschil tussen de duration (gemiddelde renteduur van een rentedragend instrument waarbij, naast de rentevervaldag van het kapitaal, ook rekening wordt gehouden met de periodiciteit van tussentijdse coupons) van alle activa en de duration van alle passiva, ook mismatch genoemd. Hoe groter deze mismatch, hoe groter de rentegevoeligheid. Omwille van zijn eenvoud wordt de *duration gap* bij de rapportering van het renterisico gebruikt naast de economische waarde en het renteresultaat.

Alle materiële bronnen van renterisico worden behandeld. Dit impliceert dat de interne systemen alle rentegevoelige activa en passiva alsook de rentegevoelige buitenbalansposities capteren.

Voor de berekening van de toekomstige kasstromen en verdisconteringsrentes hanteert de Vennootschap als basis de spot *forward rate*-swapcurve. Deze keuze is te verantwoorden als weergave van een 'marktconsensus' voor de toekomstige ontwikkeling van de rentevoeten. De Vennootschap gaat ervan uit dat deze marktgegevens zich ontwikkelen in een efficiënte markt en dat ze telkens de beste voorspellers zijn voor de toekomst.

Nochtans kan in het Alco te allen tijde beslist worden om hiervan af te wijken, wat in voorkomend geval duidelijk wordt toegelicht in het directiecomité, die de beslissing zal bekrachtigen, en hierover zal rapporteren aan de raad van bestuur.

Voor de berekening van de economische waarde wordt de spot swapcurve gebruikt op de rapporteringdatum. Op de swaprentes wordt geen marge toegepast, noch voor de activa, noch voor de passiva. Ontwikkelingen in kredietrisico blijven zodoende te onderscheiden van de ontwikkelingen in renterisico omwille van *mismatching*.

Het renterisico beheersysteem moet de impact van welbepaalde (stress)scenario's berekenen. Deze scenario's vertrekken allen van een conservatieve nulgroeihipothese van het balanstotaal (behoud van een actuele balansmix wordt dus verondersteld).

Aannames betreffende het gedrag van deposito's zonder vaste looptijd

Voor verplichtingen die in principe dagelijks opvraagbaar zijn maar waarvan uit het cliëntengedrag blijkt dat zij (gemiddeld) geruime tijd op de betreffende rekeningen blijven staan niettegenstaande relatief belangrijke wijzigingen van de marktrente, worden in het kader van de economische waardeberekening volgende looptijden toegepast:

- a) gereguleerde spaarrekeningen: 2 jaar;
- b) zichtrekeningen: 5 jaar;
- c) spaarrekeningen Nederland: 2 jaar.

Voor diezelfde producten worden ten aanzien van het rente-inkomen volgende tariefaanpassingen toegepast, gegeven een bepaalde beweging van de marktrente:

- a) gereguleerde spaarrekeningen: 70 % van de marktrentewijziging bij een rentestijging en 70 % bij een rentedaling, telkens met een vertraging van 6 maanden ten aanzien van die marktrentewijziging;
- b) zichtrekeningen: ongevoelig voor marktrentewijzigingen gedurende 5 jaar;
- c) spaarrekeningen Nederland: 70 % van de marktrentewijziging bij een rentestijging en 70 % bij een rentedaling, telkens met een vertraging van 6 maanden ten aanzien van die marktrentewijziging.

Aannames betreffende *embedded options* (rendementsbons, hypotheekleningen)

In het kader van het renterisicobeheer herkent Aspa drie *embedded options*.

De eerste optie voor de cliënt schuilt in de rendementsbons, waar de cliënt de keuze heeft om de coupons ofwel te innen, of te laten kapitaliseren. Voor het toekomstig gedrag baseert het model zich op de huidige portefeuillevreiding tussen beide gedragstypes.

Een tweede optie betreft de mogelijkheid van de cliënten om hun hypotheeklening vervroegd terug te betalen tegen slechts een beperkte bestraffing. In het model wordt op volgende wijze met deze optie rekening gehouden:

- a) Voor de hypotheek België wordt een intern ontwikkeld prepayment model gebruikt.
- b) Voor de hypotheek Nederland werd het prepayment gedrag ook apart bepaald.

De derde en laatste impliciete optie betreft deze waarbij Belgische hypotheektarieven bij renteherzieningen kunnen worden afgetopt omwille van contractueel vastgelegde maximale stijgingsniveaus. Implicaties hiervan op zowel economische waarde als renteresultaat zijn standaard ingecalculeerd bij de bepaling van het renterisico.

Expliciete opties worden bij voorkeur behandeld vanuit de economische realiteit. Dit betekent waardering aan marktwaarde en opname van de reële kasstromen in de resultatenrekening.

Behandeling van het pijplijnrisico

In de periode tussen de goedkeuring van een hypothecaire lening en het verlijden van de notariële akte kunnen marktrentebewegingen de rente waaraan de hypotheeklening uiteindelijk doorgaat, beïnvloeden. Bij stijgende rentes zal de cliënt nog kunnen genieten van het tarief dat geldig was toen de hypotheeklening werd aangevraagd. Anderzijds zal de cliënt bij dalende marktrentes kunnen kiezen om het tarief te nemen dat geldig is net voor het verlijden der akte.

In deze periode, waarin leningen zijn toegezegd maar waarvan het tarief nog niet vaststaat, ontstaat het pijplijnrisico. Bij een significante pijplijn moeten buiten de standaardmodellering om verfijningen worden gedaan om het globale renterisico scherp te stellen.

De afdeling ALM van de Vennootschap rapporteert over het renterisico maandelijks op vennootschappelijk niveau en driemaandelijks op geconsolideerd niveau. Aangezien er geen beleggingen worden gedaan in een andere munt dan in euro, beperkt de rapportering zich tot een eurorapportering.

10. Kapitaalmanagement

De dynamische groei van de financiële markten en het stijgende gebruik van complexere bankproducten hebben grote veranderingen teweeggebracht in de businessomgeving van de Vennootschap. Deze uitdagingen vereisen adequate mensen, processen en systemen voor de beperking en doelgerichte controle van de risicopositie van de Vennootschap.

Naast het beschrijven van methodes voor de berekening van de regulatoire kapitaalvereisten (kwantitatieve vereisten) leggen de Basel akkoorden verhoogde nadruk op risicomanagement en geïntegreerd groepsbreed management (kwalitatieve vereisten). De Vennootschap wordt verplicht om adequate procedures en systemen te implementeren met het oog op het verzekeren van haar kapitaal toereikendheid op lange termijn met inachtnaam van alle materiële risico's.

Deze procedures worden internationaal het ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) genoemd. De doelstelling van het risicomanagement van de Argenta Groep is dat er een optimale kapitaalstructuur aanwezig is en een risicobeheersing gelijkaardig aan het niveau van de belangrijkste marktpelers en waarbij blijvend voldaan wordt aan de wettelijke eigen vermogensvereisten.

De uitvoering van het businessplan waarbij altijd voldoende kapitaal voorhanden moet zijn om de vooropgestelde groei te kunnen volgen, staat hierbij centraal.

De Vennootschap heeft steeds een politiek van autofinanciering gevolgd. Om een kapitaalniveau te behouden dat voldoende ruimte laat om te groeien en om de financiële en operationele risico's te kunnen dragen, beoogt de Vennootschap de mogelijke noden aan kapitaal te kunnen voldoen met (a) gereserveerde winst (b) mogelijke kapitaalverhogingen en (c) achtergestelde alternatieve Tier 1 en Tier 2-leningen. Aanvullend kan onder meer beslist worden om de balans te verlichten door middel van effectiveringen van een deel van de portefeuilles kredieten aan particulieren.

Het financiële risicobeleid van de Vennootschap houdt naast de eigen managementkeuzes dus ook rekening met de prudentiële ICAAP.

De risico's die de Vennootschap loopt, vereisen een risicobuffer onder de vorm van eigen vermogen. De verdere ontwikkeling van haar activiteit als klassieke spaarbank en dus onder meer transformatiebank (zijnde een bank waarvan de activiteit bestaat in het omzetten (transformeren) van op korte termijn aangetrokken geld, naar op lange(re) termijn uitgezette beleggingen) vereist een continue opvolging en aanvulling wanneer nodig van dit vereist eigen vermogen.

Het ICAAP omvat alle procedures en berekeningen van de bank die gebruikt worden om volgende componenten te verzekeren:

- de gepaste identificatie en inschatting van de risico's;
- voldoende intern eigen vermogen in verhouding tot het risicoprofiel van de bank;
- het gebruik en verdere ontwikkeling van risico managementsystemen.

Dit houdt in dat in alle omstandigheden (stress-scenario's) en met voldoende graad van zekerheid de eigen vermogensvereisten van de Vennootschap en al haar geledingen worden gerespecteerd. Dit wordt uitgedrukt door het economisch kapitaal waarbij rekening wordt gehouden met de verschillende risico's.

Stresstesten en stress-scenario's

De Vennootschap voert periodiek stresstesten uit. In 2014 werd ondermeer een globale stresstest uitgevoerd bij de beoordeling door de ECB. Het doel van een stresstest is om risico's bij externe gebeurtenissen uit te drukken in financiële schade m.a.w. om de weerbaarheid te meten bij een zware economische terugval.

De kans en impact hiervan zal in relatie tot de risicobereidheid leiden tot een afweging van geaccepteerde risico's en maatregelen om het risico te mitigeren dan wel de beslissing om meer kapitaal aan te houden. De financiële impact als gevolg van stresstesten wordt gedefinieerd als de directe negatieve impact op het kernvermogen.

Een stresstest is een enkelvoudige toets op één gebeurtenis en daarmee een verandering in één parameter. Een stress-scenario is een verzameling van stresstesten welke gezamenlijk een scenario vormen. Bij de ECB stress-scenario's behield de Vennootschap ruimschoots het benodigde kapitaal

De berekeningen volgens de Basel regels (pijler 1) voor het kapitaalbeheer worden gerapporteerd naar de toezichthouder en intern gebruikt. Voor het kredietrisico blijft de zogenaamde 80 %-floor voor het vereiste regulatorisch kapitaal ook na 2014 de wettelijke basis. In zijn ICAAP onder pijler 2 berekent de Vennootschap het vereiste economisch kapitaal op basis van Basel IRB- risicoparameters. Deze zijn globaal lager dan de minimaal aan te houden 80 %-floor.

Daarnaast worden in ICAAP ook alle materiële risicofactoren gemodelleerd zodat het totale ICAAP een meer volledig beeld geeft omtrent kapitaalbeslag. Daarbij volgt een directe band tussen de ICAAP-berekeningen en de ratio voor economische kapitaal toereikendheid (99.90 %) uit het RAF. Wat betreft het beschikbaar economisch kapitaal versus het vereist economisch kapitaal wordt een minimum limiet van 100 % vooropgesteld, maar wordt gestreefd naar een ratio van meer dan 130 % zodoende dat de Vennootschap altijd beschikt over een comfortabele kapitaalsituatie. Daarnaast omvat het RAF ook limieten voor waardestabiliteit (95 %) en inkomensstabiliteit (80 %) die rechtstreeks uit het ICAAP-rapport gehaald worden.

Na het berekenen van het vereist economisch kapitaal komt het SREP, het controleproces van de toezichthouder op de uitwerking van het ICAAP-proces. Concreet bevat het SREP de controle en evaluatie van het ICAAP van de Vennootschap, het resultaat van een onafhankelijke toets van het risicoprofiel en indien nodig voorkomende maatregelen en andere acties van de toezichthouder.

Gedurende 2014 werd er in het kader van het SREP stelselmatig overleg gepleegd met de toezichthouder.

11. Toelichtingen bij effectisering

11.1. Doelstellingen van de Vennootschap

De Vennootschap heeft sinds 2007 twee effectiseringstransacties uitgevoerd. Het operationele kader en het beleid om effectiseringstransacties te kunnen verwezenlijken, werd medio 2007 uitgewerkt, met als resultaat een eerste succesvolle effectisering in september 2007. In december 2008 werd een tweede effectiseringstransactie afgerond.

In beide effectiseringstransacties betrof het de effectisering van een portefeuille Nederlandse residentiële hypothecaire leningen met NHG via de SPV Green Apple.

De initiële doelstelling van de eerste effectisering was het aantrekken van nieuwe financiering (aanboren van een nieuwe fundingbron) met het oog op de verbetering van de liquiditeitspositie.

De doelstelling van de tweede effectisering betrof de omvorming van hypothecaire kredieten in ECB beleenbare activa. Dit kwam ook duidelijk tot uiting door het feit dat de Vennootschap zelf alle (door de SPV Green Apple) uitgegeven effecten gekocht heeft.

Op geconsolideerd niveau zijn de door Green Apple uitgegeven effecten niet meer terug te vinden, vermits zij bij de consolidatie van de Vennootschap waarbij de SPV Green Apple in de consolidatiekring zit, geëlimineerd worden.

Eind 2013 werd de call van de in 2008 uitgegeven tranche uitgeoefend en op 23 januari 2014 werden de notes terugbetaald. De Vennootschap heeft de nog resterende kredieten terug overgenomen en zij zijn terug rechtstreeks op de balans van de Vennootschap gekomen.

Voornaamste kenmerken van de nog uitstaande effectiseringstransactie SPV Green Apple 2007-I NHG:

- effectisering van initieel 1,5 miljard Nederlandse residentiële NHG hypothecaire leningen;
- uitgifte door Green Apple van 3 klassen van obligaties (GAPPL 2007-1 A XS0322161026, GAPPL 2007-1 B XS0322161299 en GAPPL 2007-1 C XS0322161299);
- amortiserende front- en backswap met als tegenpartij RBS;
- initiële aankoop van tranches B (10,5 miljoen euro) en C (3 miljoen euro) door de Vennootschap zelf. In 2013 werden ook alle A-notes door de Vennootschap aangekocht.
- Uitstaand bedrag van de totale uitgifte per 31/12/2014 bedroeg 1.221.994.770 euro.

Alhoewel er reeds een mogelijkheid was om de uitgifte te callen in oktober 2014 werd deze call niet uitgeoefend. De Vennootschap heeft alle notes immers zelf in eigen bezit en kan deze notes – in het kader van haar liquiditeitsrapportering - gebruiken als ECB beleenbare activa.

11.2. Rol als originator in effectiseringstransacties

De Vennootschap is actief in verschillende rollen ten opzichte van effectiseringsoperaties. Als initiator (*originator*) van effectiseringsoperaties verkoopt de Vennootschap (*seller*) de te effectiseren leningen aan de uitgever (*issuer*).

In het geval van de twee door de Vennootschap geïnitieerde effectiseringsoperaties was de uitgever een onder Nederlands recht opgerichte SPV, genaamd Green Apple BV. Deze onderneming kocht de kredieten en gaf obligaties uit om deze aankoop te kunnen betalen.

Voor de effectiseringsoperaties van SPV Green Apple werd steeds Fitch Ratings Ltd. (www.fitchratings.com) aangesteld als ratingbureau. De nog uitstaande notes zijn genoteerd op de beurs van Luxemburg alwaar de bijhorende ratings op basis van de ISIN-codes kunnen worden opgevraagd.

In 2012 werd een rating bekomen van een tweede ratingbureau, Moody's Investors Service (www.moodyratings.com). Op deze manier kunnen de betrokken effecten blijvend gebruikt worden als ECB eligible financiële instrumenten.

De administratie van de SPV Green Apple wordt uitgevoerd door Intertrust Services, een onafhankelijke Nederlandse onderneming gespecialiseerd in effectiseringsoperaties en *trust management*.

Bij beide effectiseringstransacties heeft de Vennootschap initieel aan Green Apple een achtergestelde lening toegestaan (*subordinated loan provider*). Twee miljoen euro bij de eerste effectiseringstransactie, en een miljoen euro bij de tweede effectiseringstransactie, onder de voorwaarden opgenomen in een *Subordinated Loan Agreement*. Deze leningen werden stelselmatig afgelost op het moment dat er voldoende liquide middelen aanwezig zijn.

De Vennootschap heeft bij de eerste effectiseringstransactie Green Apple 2007-I de B- en C-notes ten bedrage van 13.500.000 euro zelf aangekocht als belegging (*investor junior notes*). In juli en december 2013 werden ook de A-notes aangekocht door de Vennootschap.

De servicing van de portefeuilles wordt bij de effectiseringstransacties door de Vennootschap gedaan, die deze bevoegdheid echter heeft gedelegeerd aan Stater Nederland BV en Quion Hypotheekbegeleiding BV (die voor de effectisering ook al instonden voor de servicing van de betrokken Nederlandse NHG kredieten).

De SPV Green Apple heeft in de transacties een interest rate swap afgesloten met een tegenpartij die op kwartaalbasis de (vaste) interesten op de kredieten (minus specifieke kosten) gaat ontvangen van de SPV en in ruil de variabele rente op de uitgegeven notes moet betalen. De betrokken externe tegenpartijen hebben stelselmatig een *Back to Back* -swap (hierna BtB) afgesloten met de Vennootschap.

Een gedetailleerdere beschrijving van alle taken bij de effectiseringstransacties werden beschreven in de respectievelijke Structured Finance-documentatie die opgesteld werd door het ratingbureau Fitch Ratings Ltd. De notes zijn ook genoteerd op de beurs van Luxemburg zodat op basis van de al vermelde ISIN-codes meer details van de betrokken notes opgevraagd kunnen worden.

Uiteraard is de Vennootschap ook betrokken bij effectiseringsoperaties door haar rol als belegger.

11.3. Toegepaste Basel benaderingen

De Vennootschap past de *rating based approach* toe voor het berekenen van de eigenvermogensvereisten voor de aangekochte effectiseringseffecten.

De SPV Green Apple wordt onder IFRS volledig geconsolideerd, zodat de onderliggende Nederlandse hypothecaire leningen met NHG terug op de balans komen van de geconsolideerde entiteit. Er wordt dan ook een kapitaalvereiste berekend voor de onderliggende kredieten in plaats van voor de uitgegeven notes.

Onder de Basel regelgeving houdt de Vennootschap zowel op solo- en consolidatieniveau kapitaal aan voor het gedeelte van de kredieten die ten gevolge van de annuïtaire daling van de NHG niet gewaarborgd zijn.

Ze heeft door middel van de verkoop van de portefeuille ook geen kapitaal vrijval gerealiseerd vermits de aan SPV Green Apple verkochte kredieten ook op het soloniveau worden opgenomen in de risicopositie van de Vennootschap.

11.4. Grondslagen voor de financiële verslaggeving

De effectiseringen kunnen de vorm aannemen van een verkoop van de betrokken activa naar met een speciaal doel opgerichte entiteiten (SPV) of een overdracht van het kredietrisico door middel van kredietderivaten. Een SPV geeft effectentranches uit ten behoeve van de financiering van de aankoop van de activa.

De in een effectisering begrepen financiële activa worden (volledig of gedeeltelijk) niet langer verantwoord wanneer de Vennootschap nagenoeg alle risico's en opbrengsten van de activa (of delen ervan) overdraagt.

11.5. Portefeuille effectiseringsposities

Naast de door Argenta zelf uitgevoerde en hierboven beschreven effectiseringstransacties bezit de Vennootschap in het kader van haar beleggingsbeleid een aantal ABS'en en MBS'en.

Deze posities worden volgens de IRB-methode onder de risicopositie categorie 'effectiseringsposities' verwerkt. Op basis van de ratings van de betrokken effecten wordt er een gewogen risicovolumepercentage toegekend.

Onderstaand overzicht geeft een geografisch overzicht van de (als belegging) aangekochte effectiseringsposities. Deze geografische indeling is (zoals voor de hele beleggingsportefeuille) gebaseerd op de landcode van de uitgever.

Tabel 36: Geografische indeling van de effectiseringsposities

	Land	Risicopositie	Risicopositie 2014
MBS	BE	8.640.074	0
MBS	ES	51.588.210	42.864.464
MBS	FR	0	19.649.357
MBS	IE	13.496.712	13.549.763
MBS	NL	690.181.394	880.870.458
ABS	ES	25.443.674	25.471.348
ABS	US	18.309.190	15.464.759
Totaal effectiseringsposities		807.659.254	997.870.147

De volgende tabel geeft een overzicht van de betrokken effectiseringsposities met vermelding van externe ratings (ter duiding van de kredietkwaliteit van de effecten), hun EAD en de totale eigenvermogensvereiste volgens de IRB methode.

Tabel 37: Overzicht EAD en vereiste van effectiseringsposities per 31 december 2014

Rating 1	Rating 2	Rating 3		ABS	MBS	Totaal	
A	A1	-	Sum of EAD		1.780.257	1.780.257	
			Sum of CAPITAL		15.097	15.097	
		AA+		Sum of EAD		3.240.846	3.240.846
				Sum of CAPITAL		27.482	27.482
	-	BBB-		Sum of EAD		2.580.387	2.580.387
				Sum of CAPITAL		218.817	218.817
	A3	AA-		Sum of EAD		3.958.773	3.958.773
				Sum of CAPITAL		67.141	67.141
	Aa2	AAA		Sum of EAD		17.156.336	17.156.336
				Sum of CAPITAL		116.389	116.389
	Aaa	AAA		Sum of EAD		196.472.228	196.472.228
				Sum of CAPITAL		1.166.259	1.166.259
	Baa1	A		Sum of EAD		7.206.984	7.206.984
				Sum of CAPITAL		213.903	213.903
A	Baa3	BBB	Sum of EAD		3.884.807	3.884.807	
			Sum of CAPITAL		329.432	329.432	
A-	Aa3	-	Sum of EAD		1.910.730	1.910.730	
			Sum of CAPITAL		32.406	32.406	
A+	Aaa	AAA	Sum of EAD		26.253.712	26.253.712	
			Sum of CAPITAL		155.842	155.842	
AA	-	AAA	Sum of EAD		11.639.033	11.639.033	
			Sum of CAPITAL		78.959	78.959	
	A1	-		Sum of EAD		3.204.176	3.204.176
				Sum of CAPITAL		27.171	27.171
	A2	-		Sum of EAD		673.537	673.537
				Sum of CAPITAL		6.854	6.854
	A3	-		Sum of EAD		2.423.331	2.423.331
				Sum of CAPITAL		41.100	41.100
AA-	A2	-	Sum of EAD		1.003.203	1.003.203	
			Sum of CAPITAL		10.209	10.209	
AA+	Aaa	-	Sum of EAD	15.464.759		15.464.759	
			Sum of CAPITAL	262.282		262.282	
AAA	-	AAA	Sum of EAD		198.691.978	198.691.978	
			Sum of CAPITAL		1.179.436	1.179.436	
	Aaa	-		Sum of EAD		366.369.616	366.369.616
				Sum of CAPITAL		2.174.770	2.174.770
		AAA		Sum of EAD		95.575.943	95.575.943
				Sum of CAPITAL		567.339	567.339
B+	B2	-	Sum of EAD		2.670.438	2.670.438	
			Sum of CAPITAL		2.670.438	2.670.438	
BB	Baa1	BB+	Sum of EAD	25.471.348		25.471.348	
			Sum of CAPITAL	5.399.926		5.399.926	
BBB	A3	-	Sum of EAD		6.908.042	6.908.042	
			Sum of CAPITAL		351.481	351.481	
BBB	Baa3	-	Sum of EAD		3.329.683	3.329.683	
			Sum of CAPITAL		282.357	282.357	
Totaal EAD				40.936.106	956.934.041	997.870.147	
Totaal eigen vermogensvereiste				5.662.208	9.732.881	15.395.089	

De portefeuille effectiseringsposities is toegenomen van een risicoblootstelling van 807.659.254 euro per 31 december 2013 naar 997.870.147 euro per 31 december 2014.

Na toepassing van de wegingspercentages en de 8 %-vereiste, werd er een eigen vermogensvereiste van 15.395.089 euro bekomen voor deze aangekochte effectiseringsposities.

In het kader van het kredietrisicobeheer worden de betrokken effectiseringsposities stelselmatig gescreend. Op basis van dit onderzoek, dat onder meer gebaseerd is op de periodieke verslagen van de uitgegeven effecten, bleef er per 31 december 2014 een collectieve waardevermindering staan van 259.458 euro.

12. Afsluitende toelichting

De Vennootschap gebruikt zowel de standaardbenadering als de (F)IRB-methode voor het berekenen van de eigen vermogensvereisten. Ten gevolge van de toepassing van de overgangsbepalingen bij een overgang van de standaardmethode naar de IRB-methode blijven de berekeningen volgens Basel I van wezenlijk belang.

De Vennootschap maakt in het kader van het operationeel risico geen gebruik van de Advanced Measurement Approach, zodat er geen bijkomende toelichtingen opgenomen werden over dit onderwerp.

De gebruikte volstorte en niet-volstorte kredietrisicomatigingstechnieken werden toegelicht in hoofdstuk 5.3. Kredietrisicomatiging.

Toelichtingen inzake de governance regelingen zijn verwerkt in de neergelegde jaarverslagen en het overkoepelende BVg jaarverslag (dat eveneens op de website werd gepubliceerd).

Het beloningsbeleid en de beloningscultuur werd ook toegelicht in de op de website gepubliceerde verslagen en jaarrekeningen. Bij de Vennootschap werken er verder geen personen die meer dan 1 miljoen euro ontvangen en er worden geen aandelen toegekend.

Bepaalde toelichtingen zijn nu nog niet verplicht (bv over de leverage ratio) en zullen dan in de volgende pijler 3 toelichtingen worden opgenomen. De Vennootschap werd niet aangemerkt als mondiaal systeemrelevante instelling zodat ze hierover ook geen toelichtingen dient te geven.

Bovenstaande (niet extern geauditeerde) toelichtingen werden opgemaakt in het kader van Basel II pijler 3 en in het Nederlands en het Engels op de website van de Vennootschap (www.argenta.be) gepubliceerd met de bedoeling om te voldoen aan de vereiste toelichtingen van deel 8 van de CRR.

Vragen in verband met de verspreiding van deze verslagen mogen gericht worden aan:

Argenta Spaarbank nv

Belgiëlei 49-53
B-2018 Antwerpen
Tel: +32 3 285 55 23
Fax: + 32 3 285 51 89
pers@argenta.be
www.argenta.be